

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

2
ДИНАРА

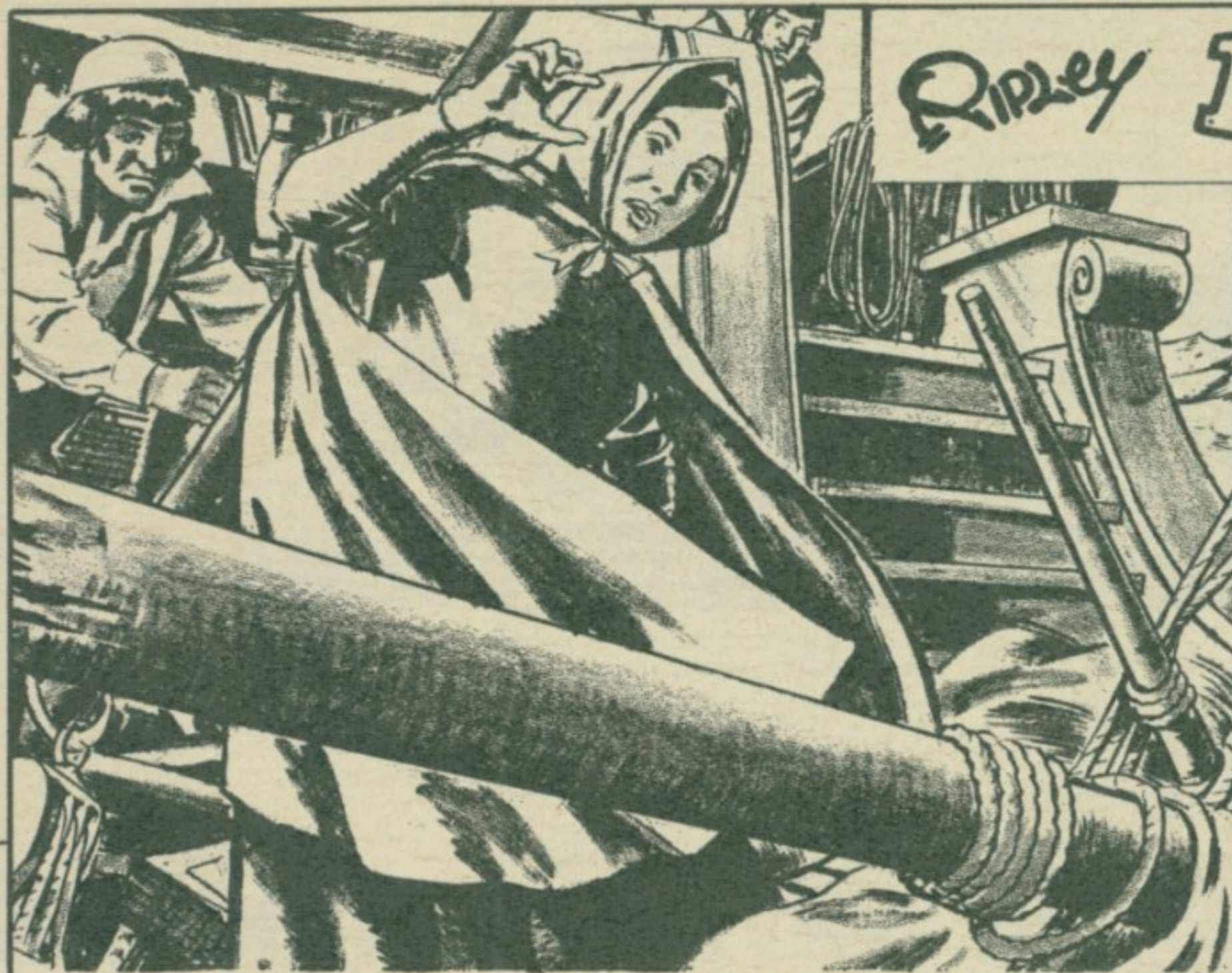
ГОДИНА
XXXIII
БРОЈ
1091
24. XI 1972.

ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ
РАФАЛ СА НЕБА

СТРАНА 7

ЖИВОТ У ЗНАКУ ГРОМА

ФОРТУНИО ЛИКЕТИ (1577-1657)
ИЗ РАПАЛА (ИТАЛИЈА) РОБЕН ЈЕ ПРЕ ВРЕМЕНА
КАДА ЈЕ ПРЕД ЊЕГОВУ МАЈКУ, КОЈА ЈЕ ПУТОВАЛА
БРОДОМ, ПАЛА КАТАРКА ПОГРЕБЕНА ГРОМОМ.
ГРОМ ЈЕ УДARIО У ЛИКЕТИЈЕВУ КУКУ ИСТОГ ДАНА
КАДА ЈЕ ОН ПОСТАО ДОКТОР МЕДИЦИНЕ И ФИЛОЗО-
ФИЈЕ, ЗАТИМ НА ДАН КАД ЈЕ ПОСТАО ПРОФЕСОР УНИ-
ВЕРЗИТЕТА У ПИЗИ, КАО И ОНОГ ДАНА КАДА ЈЕ
НАИМЕНОВАН ЗА ПРОФЕСОРА ПАДОВАНСКОГ УНИВЕР-
ЗИТЕТА. ПОСЛЕДЊИ ГРОМ ПОГОДИО ЈЕ ЊЕГОВУ
КУКУ 16. МАЈА 1657. У ЧАСУ КАД ЈЕ УМРО!

Ripley Веровати или не!

ЦРКВА СВЕТОГ ВАСИЛИЈА

У МОСКВИ
ИМА 8 КУБЕТА
У ЗНАК СЕКАЊА НА 8 ДАНА
БОРБЕ КОЈУ ЈЕ ВОДИО
ИВАН ГРОЗНИ
ДА БИ ОСВОЈИО
ГРАД
КАЗАН.

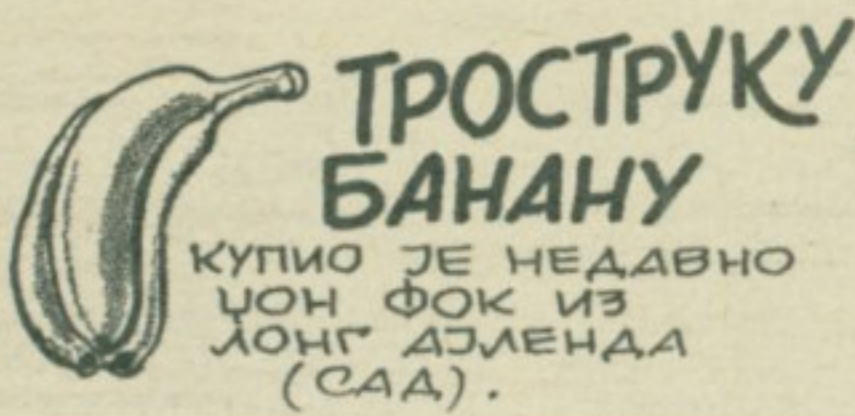

ЕНГЛЕЗ БИЛИ ПИРС

(1764-1839)
ЧИТАО ЈЕ У ЖИВОТУ
САМО ДВЕ КЊИГЕ:
ДИКЕНСОВОГ „ДАВИДА
КОПЕРФИЛДА“ И
„БОГАТСТВО НАРОДА“
АДАМА СМИТА —
ОБЕ ОВЕ КЊИГЕ
ПРОЧИТАО ЈЕ ПО
30 ПУТА.

ларва

ЗЛАТОКОГ
ИНСЕКТА
КАМУФЛИРА СЕ
НА ТАЈ НАЧИН
ШТО СЕ
ПОКРИВА
ИСУШЕНИМ
ОТПАЦИМА
СВОЈИХ
ЖРТВИ.

ТРОСТРУКУ БАНАНУ

КУПИО ЈЕ НЕДАВНО
ЏОН ФОК ИЗ
ЛОНГ АЈМЕНДА
(САД).

ТЕЛЕ

КОЈЕ ЈЕ ДОШЛО НА СВЕТО С
ШАРОМ У ОБЛИКУ СРЦА
ИМАО ЈЕ
РИЧАРД МЕРИВЕТЕР
ИЗ МОБИЛА (САД).

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Недавно се у француском гра-
ду Аржантеју догодила необична
„несрећа“; док је један младић
шетао свог пса, појавио се још
један пас. Младићев пас појурио
је за њим и настала је гужва.

Приучен галамом, појавио се
власник пса и изнервиран што
његов љубимац мора да бежи,
зграбио је младића за руку и та-
ко га јако ујео да је „рањеник“
мorio да оде у болницу на ле-
чење.

● језик мушкарца просечно је
тежак око тридесет грама. Код
жена он износи око двадесет и
пет грама.

● физичка отпорност, пажња и
осећања људи се стално мењају.
Ове промене у науци се назива-
ју ритмичка биологија. Једна ја-
панска транспортна компанија у
жељи да смањи број саобраћај-
них несрећа установила је за
сваког од својих 500 возача ауто-
буса специјалну листу. Тако, сва-
ки од ових возача кад има „лош“
дан добија од предузећа карту
с опоменом на којој пише да бу-
де обазрив. Захваљујући овим
превентивним мерама број несре-
ћа у „лошим“ данима смањено се
у овом предузећу за 65%.

● сматра се да је француски кар-
динал Ришеље (1585-1642) први
наредио да се за време обеда у-
потребљавају ножеви са заобље-
ним врхом. Разлог: људи су до-
гле употребљавали ножеве с ош-
трим врхом који су им служили
и као чачкалице.

● седам година је аустралијски
фармер Линдси Смит имао нео-
бичног помоћника. Био је то мај-
мун по имену Џони који је умео
сам да покрене трактор, шиша
овце, па чак и да пласти сено.
Кад су месне власти сазнале за
Смитовог необичног помоћника,
наредиле су му да за њега плаћа
осамдесет долара годишње. Џо-
ни је угинуо прошле године.

● куће у сахарској области Те-
гази саграђене су од блокова ка-
мене соли. Пре него што је у Са-
хари пронађена нафта со је била
главни извор прихода људи ово-
га краја.

● године 1872. у Луцерну у
Швајцарској су штампана упут-
ства и савети намењени особама
које се спремају на годишњи од-
мор. Између осталих „бисера“
налази се и овај: „Ако желите
да повратите у живот особу коју
је ударио гром прскајте је хлад-
ном водом најмање два сата, а
ако то не помогне, додајте још
воде!“

WALT
DISNEY

ПАЈА
ПАТАК

Огроман дивљи вепар излетео је из жбуња као ракета и оштрим лапцима растерао је земљу под својим тешким телом. Неко је викнуо, али опомена је била непотребна. Елдрих Кордвел већ је подигао винчестерку и на нишанио. Није могао веровати да вепар јури таквом брзином. Почео је да пуца, други такође. Одјекнуло је најмање шест пуцњева, а вепар је ипак стигао до Кордвела, скочио на њега и просто му распорио утробу својим кљовама. Затим је скочио у страну и тешко повредио Арнолда Свена.

Весели Харингтон придржао је Свена и повукао га у заклон. Исцпао је своју кошуљу на завоје и превео га.

Било је око 20 људи, фармера, који су 3. септембра 1971. године у Лонг Рану, малом граду америчке државе Вермонт, учествовали у потери на дивље свиње. Велики вепар, за којим је јурило још десетине мужјака и око стотине женки, отворио је продор у њихову линију. Ловци су стајали уплашени, бојали су се да пуцају јер ће се крдо устремити на њих. Елдрих Кордвел и Арнолд Свен били су пример оног што им се може десити.

Лонг Ран се тога дана неочекивано нашао под опсадом оштрогрбих дивљих свиња.

ОСЛОБОДИО ИХ УРАГАН

Све до 1935. године у читавом Вермонту није било ни обичних дивљих ни оштрогрбих свиња. Али, те године, кад у ствари и почиње ова прича, богати Џеси Вајат одлучио је да их увезе из Северне Каролине!

Вративши се из Њујорка у свој родни Вермонт, Џеси Вајат је у близини Лонг Рана купио велико имање. Једино што му је ту недостајало био је лов, јер Вајат је био страстан ловац а у околини није било богатих ловишта. Вајат је зато одлучио да уреди сопствено ловиште: оградити је жицом огроман простор у Зеленим планинама и увезао 150 оштрогрбих дивљих свиња и 8 вепрова.

Ускоро су Вајату почели да долазе у госте многи ловци и сезона лова трајала је скоро преко целе године. То је било довољно да се одржава исти број свиња које се веома брзо множе: женка два пута годишње доноси на свет младунце, често и по шесторо.

А онда, између 20. и 21. септембра 1938. године, дигао се страشان ураган и почео да хара по Вермонту и суседним државама: Хампширу, Конектикату, Масачусетсу, Мејну. Био је то најстрашнији ураган који се до тада појавио у Сједињеним Америчким Државама; шест стотина људи из-

ВЕЛИКИ ЈЕ

губило је животе. Ветар је дувао брзином од тристотине километара на час. Источно део Лонг Ајленда био је просто поцепан, поплавлени су Хартфорд и Конектикат. Имање Џесија Вајта налазило се на путу урагана. Ветар му је разнео кућу а дрвеће, које је чупао и бацао на све стране, покидало је жичану ограду. Оштрогрбе дивље свиње побегле су у паници у планину.

После тога људи би у околним шумама виђали или убијали понеку.

ОПАСНИ СУСРЕТИ

Једног дана, крајем лета 1971, два дечака из Лонг Рана, Вили Хачинс и Џош Богард, пошли су са својим

псом Тедијем у лов на зечеве. Кад су добро одмакли од насеља, њихов пас је одједном почео да режи. Потрчао је у шуму, али брзо се вратио а за њим је јурио огроман вепар. Зачас је стигао Тедија и великим кљовама просто га преполовио.

Уплашени дечаки су припуцали из својих пушака, а затим потрчали ка оближњој фарми Еша Перкинса. Фармер их је саслушао скоро незаинтересовано и запретио да ће се лоше провести ако од њега буду правили будалу. Тек тада је Перкинс узео пушку и пошао да провери њихову причу. Оно што је видео било је довољно да се сви узнемире. Од пса Тедија остало је само неколико капи крви а свуда унаскоро налазили су се трагови дивљих свиња.

Неколико дана касније Калвин Харпер се, ноћу, у свом камионету враћао ку-

ћи. Изненадио се и уплашио кад му је до ушију допрло гроктање и топот дивљих свиња. Није прошло дуго а он је у светлости фарова угледао крмачу тешку бар 150 килограма. Док је панично размишљао да ли да кочи или да дода гас, из мрака су се са свих страна указале десетине дивљих свиња. Харпер је притиснуо педалу за гас до даске. Крмача је скочила на хаубу, али пала је с ње и кола су је ударила.

Камион је поскакивао а Харпер је обема рукама грчевито стезао волан. Тек кад је успео да исправи кола, угледао је циновског вепра како трчи крај њих. Повећао је брзину на 60 километара и почео да одмиче, а вепар је ипак ускочио у камионет. Калвин Харпер је нагло кочио и још наглије кретао напред, окретао камион у круг, али вепар као да се родио на броду по олујном мору: успевао је да

се одржи. Кад је коначно успео да га се ослободи, преплашени возач појурио је у Лонг Ран.

ПОТЕРА

Бука је привукла све становнике овог краја и неколико мушкараца је са јавним цепним лампама и пуцкама одмах кренуло у потеру.

Међу дивљим свињама настао је хаос. Арнолд Свен, који је могао најбоље да их види, касније је причао: — Јуриле су као луде поредоле по друму. Једног вепра сам погодио а други су се одмах бацали на њега и растргли га. Просто нисам могао веровати својим очима. А она крмача, коју је Кал ударио, храмала је. „Велики“ јој је пришао и распорио трбух кљовама, затим ју је понео. Крмача је

ТОГОЋЕН

цичала на његовим кљовама, а остали вепрови су појурили за њим као да их је позивао на вечеру.

Тако је циновски вепар из Вермонта добио надимак „Велики“.

Крдо дивљих свиња је те ноћи побегло с друма, кренуло преко фарми и почело да их пустоши. Направиле су велики круг, а онда напале фарму Арона Богарда. Као чопор бивола провалиле су у Богардову сушионицу меса и почеле да кидају и гутају осушену шунку. Затим су провалиле у обор у коме је Арон Богард товио свиње. Домаће свиње постале су лак плен дивљих.

Арона су пријатељи телефоном опоменули да се чува, али он је зграбио пушку и јурнуо да брани своју имовину. Да га жена није задржала, изашао би право пред крдо гладних животиња. Овако, гађао је с

прозора напаснике и у очајању гледао како му наочиглед пропада све што поседује. Кад су свиње касније, пошто су се добро најеле, напустиле његово имање, иза њих је остала права пустош.

Следећег дана нико није отишао на поља. У рану зору узнемирени људи су се окупили пред радњом Кала Харпера на договор. Трагови су показивали да су дивље свиње отишле према непроходним планинама. Сад су се прејеле и сигурно ће се спорије кретати. Али вратиће се поново јер те године за њих није било довољно хране: није било пољских мишева, чак ни зечева, ни веверица. Кал Харпер предложио је да крену по трагу за њима и наоружани фармери су се поплели у његов камионет и пошли ка планинама. Потера је трајала читав дан, али од дивљих свиња није било ни трага.

Уверени да је крдо отишло из њиховог краја, уморни људи су се увече вратили кућама.

НЕОЧЕКИВАНИ НАПАДИ

Флојд Клајмер је те вечери распремао посуђе у својој кафани кад их је чуо да долазе: наилазиле су као грмљавина. Флојд је притрчао телефону и јавио првом суседу. „Велики“ је већ пробио излог радње Кала Харпера и отворио пролаз осталим дивљим свињама које су као побеснеле, ломиле све пред собом.

„Велики“ се тада, као да је чуо глас Флојда Клајмера, устремио на његову зграду. Остале свиње су му се придружиле, ударале су главом у зидове и врата, а

ПУНА ТРИ ДАНА КРДО ОШТРОГРБИХ ДИВЉИХ СВИЊА ДРЖАЛО ЈЕ У СМРТНОМ СТРАХУ СТАНОВНИКЕ МАЛОГ АМЕРИЧКОГ ГРАДА ЛОНГ РАНА

онда прешле у напад кљовама. Флојд је био сав избезумљен од страха, његова кућа се тресла као да је земљотрес. Једино чим је могао да се брани у случају да свиње провале унутра био је штап за безбол којим је понекад умиривао пијане муштерије. На сву срећу врата на његовој кафани била су јака а прозори сувише високи да би могле да провале. Тада је један млади вепар, тежак педесетак килограма, скочио на мали прозор са стране. Разбио је стакло и протурио главу унутра покушавајући да провуче и тело. Флојд га је ударао по глави све док се није повукао.

Највећу штету свиње су те ноћи направиле у Харперовој радњи мешовите робе: ниједна полица није остала на свом месту, на поду се налазила измешана и изгажена роба.

Следећег јутра становници Лонг Рана су се поново сакупили на договор — одлучили су да гоне крдо све док га не униште. Тога дана „Велики“ је усмртио Елдреда Кордвела и тешко ранио Арнолда Свена. Али, тек увече дошло је до најжешћег напада.

Крдо је било побеснело. Још издајека се чуло како наилази, људи су затварали врата и прозоре, одводили децу у подруме или на таван и узимали оружје у руке. Свиње су се овог пута устремиле на кућу Елроја Хачисона. Наишао је један талас напада, па други, трећи... Хачисон је већ био убио пет-шест кад му је жена довикнула да попуштају шалони на великом прозору. Елрој ју је одвукао до подрума, где се већ налазио њихов син Вили, и закључао врата. Затим се вратио да брани велики прозор. Нашли су га раскомаданог.

Целе те ноћи град је био под опсадом дивљих свиња.

Еш Перкисон тешко је рањен.

Напад је престао тек у зору; уз топот сличан грмљавини нападачи су нестали у планинама.

ТРИ МЕТКА

Шестог септембра ујутро стигла је помоћ из Кингстона и Броклија. Сви становници Лонг Рана, осим деце, били су на окупу, наоружани свим и свачим. Вес Харингтон, који је руководио потером, распоредио је људе у неколико група и на улазу у Лонг Ран, на оној страни са које су се свиње сваког часа могле појавити, направљен је јак одбрамбени зид.

Негде пред подне крдо се појавило из густог жбуња на падинама Зелених планина. Одјекнула је страшна паљба и свиње су се, као по команди, окренуле и појуриле у правцу Броклија. Вес Харингтон је преко токи-воки апарата обавестио људе на тој страни да се припреме за паљбу. Уплашене пуцњавом, свиње су поново кренуле према Лонг Рану. Сада се око њих стегао обруч и све до сумрака трајало је убијање. У трећем налету на групу ловаца из Лонг Рана од око 150 дивљих свиња остало је само двадесетак. Група из Кингстона коначно је разбила крдо и неколико преосталих свиња разбежало се.

Три човека су била сигурна да су погодила „Великог“. И заиста, кад су га пронашли и одрали, у његовом телу су била три метка.

М. Ј.

ДИКАН MONTEKARLOS И ПРВИ РЕЛИ

РАФАЛ СА НЕБА

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

Од свих авиона који су се борили на зараћеном небу најпопуларнији је свакако био британски спитфајер

Тридесетог септембра 1940. године ескадрила британских СПИТФАЈЕРА под командом ваздухопловног аса Џонија Џонсона сукобила се источно од Лондона са групацијом немачких МЕСЕРШМИТА. Џони Џонсон, најуспешнији пилот Британског ратног ваздухопловства са 38 ваздушних победа, данас ваздухопловни вицемаршал, изненада је напао Немце са веће висине и приметна се борба на живот и смрт.

НЕ ГАЂАЈ ПИЛОТА!

Џонсон, који је све своје победе постигао на СПИТФАЈЕРУ и одлично познавао овај апарат, одједном је осетио како трагови светлећих метака шишају око његове кабине. У магновењу послужио се лукавством — нагло је тргнуо авион у страну и нападач је као татане пројурио поред њега. Сада је Џонсон био у бољој позицији и не часећи часа осуо је по МЕ-109 дугачак рафал. Немачки авион почео је да се дими.

Непријатељски пилот одбацио је кабину и Џонсон га је видео како се подиже са седишта спремајући се да искочи. Џонсон је још једном распаљивао и МЕСЕРШМИТ је букнуо. Немцу је ипак пошло за руком да искочи, падобран му се отворио. Тада је Џонсон престао да пуца строго се придржавајући наређења да се у пилота изван авиона не сме гађати. Препустио је немачког авијатичара судбини, вероватно неком из заробљеничком логору у Енглеској, и наставио борбу.

Тог дана Џонсонова ескадрила СПИТФАЈЕРА оборила је шест МЕСЕРШМИТА не изгубивши ниједан од својих апарата и ниједног пилота.

ЉУТИ ПРОТИВНИК

За све британске пилоте ловце била је велика част да лете на СПИТФАЈЕРУ, једном од најбољих и најпопу-

ларнијих ловачких апарата другог светског рата. Заједно са ХАРИКЕНОМ он је био понос британског ваздухопловства и непробојан ваздушни бедем који је штитио Велику Британију. Није се узалуд звао СПИТФАЈЕР, што значи БЉУВАЧ ВАТРЕ!

СПИТФАЈЕР је пројектован и конструисан 1936. године у британској фабрици авиона „Викерс“, у једном од највећих концернских енглеских тешке индустрије. У наоружање РАФ-а, Британског ратног ваздухопловства, ушао је 1937. године. Када је избио други светски рат, Британци су имали само девет ескадрила СПИТФАЈЕРА, односно укупно 300 ловачких апарата овог типа. Већ током прве ратне године направљено је 2.700 нових СПИТФАЈЕРА и то верзије са осам митраљеза калибра 7,9 мм и мотором мерлин од 1.175 коњских снага.

СПИТФАЈЕР је у рату био пресретац и ловац за пратњу бомбардера. До краја рата направљено је укупно 18.000 СПИТФАЈЕРА и то у више верзија. Друга верзија добила је допунски

резервоар који се у лету по потреби могао одбацивати и јаче наоружање: два топа калибра 20 мм и четири митраљеза калибра 7,9 мм. Неки типови имали су комбинацију од два топа и два митраљеза калибра 12,7 мм. СПИТФАЈЕР је, осим тога, испод крила имао носач за две бомбе од по 115 килограма.

СПИТФАЈЕР IX, најбоља верзија овог апарата, био је опремљен мотором мерлин од 1.660 коњских снага. Летећи брзином од 655 километара на час овај СПИТФАЈЕР био је љути противник најубојитијем немачком ловцу ФОКЕ ВУЛФ 190.

НАЈБОЉИ У КРУГУ

На СПИТФАЈЕРИМА су по правилу летеле најбоље пилотске посаде које нису презале да се ухвате укоштац и са најопаснијим противничким ловцима. СПИТФАЈЕР је често имао тежак задатак, али успевао је. Био је

бољи од свих ратних ловаца у борби по кругу, у хоризонталу, јер је правио кругове мањег пречника од осталих и на тај начин могао да напада из повољнијег положаја!

Када су у најжешћим окршајима губици савезника постали сувише велики, посаде за авионе није било могуће нарочито бирати. За време велике немачке офанзиве на Енглеску августа и септембра 1940. године Британци су за свега четрдесет дана изгубили 495 СПИТФАЈЕРА и ХАРИКЕНА из дивизије за одбрану Лондона. Погинуло је и рањено 230 енглеских пилота. Немци су свакодневно убацивали у борбу по хиљаду нових ловаца и по хиљаду двомоторних бомбардера!

Мада су ловци РАФ-а за свега неколико дана оборили 200 непријатељских авиона, њихови губици били су тако страховити да су хитно морали да попуњавају ескадриле пилотима из поморске авијације, па чак и ученицима пилотских школа. Ствари су се касније довеле у ред, ране су залечене, Немци су изгубили при-

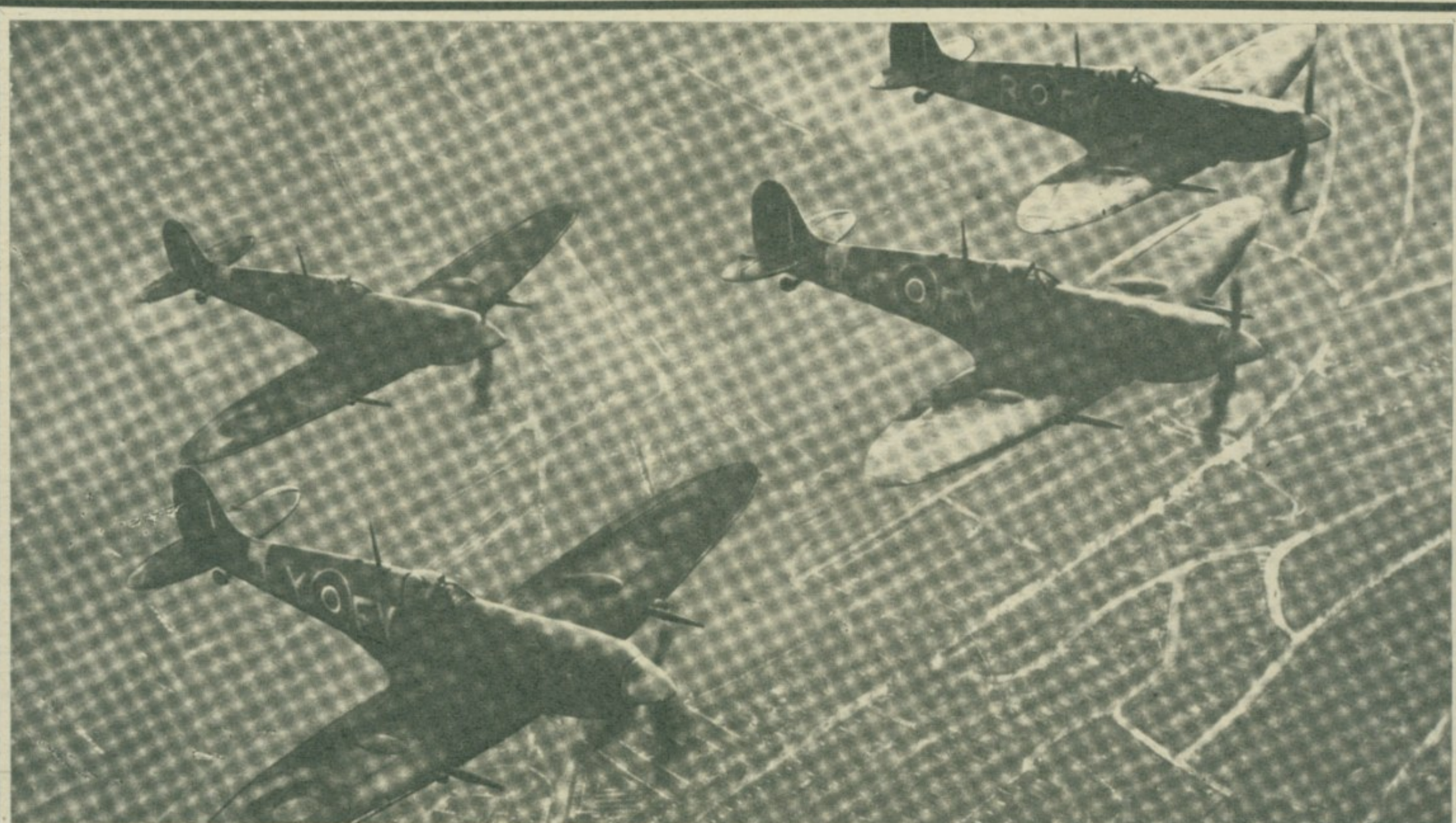
мат на небу, а СПИТФАЈЕРИ су опет добили најбоље пилоте.

У ЗНАК СЕЋАЊА

Британци су током читавог рата љубоморно чували СПИТФАЈЕРЕ за сопствене потребе и давали их само у изузетним приликама другим савезничким снагама. Једну ескадрилу СПИТФАЈЕРА добило је и ново Југословенско ваздухопловство које је 1944. и 1945. године дејствовало са острва Виса.

СПИТФАЈЕРИ одавно више не лете. Избачени су из наоружања Британског ратног ваздухопловства и замењени модернијим апаратима. Али, сачувано је дванаест ових славних авиона. Енглези, који поштују традицију, излажу их сваке године за време прославе „Недеље битке за Британију“, а пилоти на њима изводе смеле летачке програме. Да се не заборави!

Б. М.

СПИТФАЈЕР: ловац једносед, металне конструкције, једнокрилац. Мотор ролс-ројс мерлин од 1.175 КС за прву верзију. Касније мотор грифон од 2.000 КС чија је брзина 724 км/час. Распон крила 12 м, дужина 9,80 м, тежина празног апарата 2.500 кг, оптерећеног 3.100 кг. Доплет 1.800 км. Осам митраљеза калибра 7,9 мм.

ИНДИЈАНЦИ

Живот и обичаји

4

БЕБЕ У РАНЦИМА

— Код Индијанаца је између мушкараца и жена владала строга подела рада. Мушкарци су у миру били ловци и ратари или мајстори који су израђивали оружје и оруђе, а у рату борци. Жене су имале много више дужности, биле су куварице, ткаље, крзнарке и кројачице. Морале су да воде рачуна о деци све док не би постала способна за самосталан живот. Пошто су сва индијанска племена живела у непрекидној опасности од напада непријатеља, звери или људи, жене се никад нису одвајале од деце. Кад су морале због било каквог посла да напусте вигвам или тепе, носиле су са собом и децу. Специјални ранци или колевке од пружа и крзна, које су жене носиле на леђима, биле су тако направљене да су им омогућава-ле да несметано обављају своје послове.

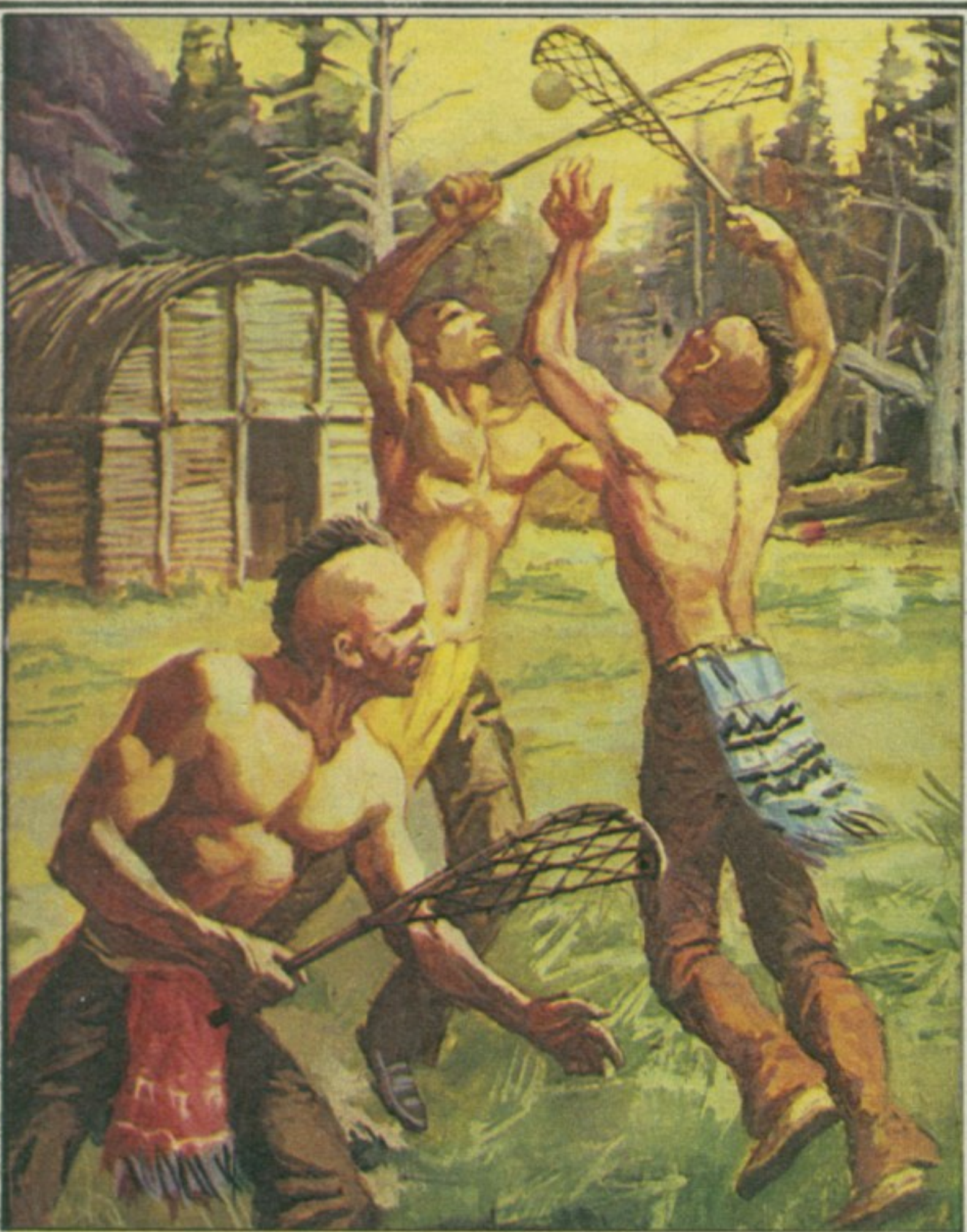
БИК КОЈИ СЕДИ — Врховни поглавица Сијукса, Бик Који Седи био је једна од најинтересантијих личности међу индијанским поглавицама. Више се бавио политиком него што је ратовао. Покушавао је да преговорима реши неспоразуме са белцима а кад му то није успело, ујединио је две хиљаде Сијукса и ископао ратну секиру.

ТРЕБА ИСКОРИСТИТИ СВЕ — Већина индијанских племена живела је од лова. Бизони су им били главна ловина јер је њихово месо могло добро да се осуши и сачува и по неколико година. Тако су становници дивљих прерија унапред обезбеђивали храну која им је добро долазила у време кад су ратовали или кад су кретали на дуга путовања. Од бизонских костију и рогова ратници су правили вршкове за копља и стреле, бодуже, удице, амајлије и ликове богова који су их чували од болести и других недаћа. Индијанци никад нису убијали више бизона него што је било потребно, највећим грехом сматрало се убити бизона а не искористити његово месо, кожу и кости. Одећу и обућу чешће су израђивали од бивоље него од бизонске коже. Њом су пресвлачили лаке кајаке и покривали тепе и вигваме.

БЕСМРТНИ ХИЈАВАТА — Богата машта Индијанаца створила је много занимљивих легенди, најлепше од њих говоре о бесмртном ратнику Хијавати. Индијанци су веровали да храбри ратници који су пали у часном боју одлазе преко Црних брда у Вечна ловишта великог духа Манитуа. На врху Црних брда, каже легенда, дочекује их Хијавата и поздравља у име Манитуа. Сваки „путник“ мора да му исприча своје заслуге на земљи а Хијавата затим одлучује да ли га треба пустити у Вечна ловишта.

ВОЛЕЛИ СУ СПОРТ — Мало се зна о томе да су Индијанци били и весели људи, да су више волели да се забављају него да ратују или да иду у лов. Од свих забава најомиљенија су била спортска надметања, у њима је свако могао да покаже своју физичку снагу и вештину. Индијанци су се такмичили у трчању, стрељаштву, пливању, рвању. Знали су и за игре с лоптом, најчешће су играли неку мешавину тениса, рукомета и хокеја: два тима „наоружана“ рекетима такмиче се ко ће више пута убацили у противнички гол малу лопту сличну тениској.

НЕМА ЖИВОТА БЕЗ БИЗОНА — Почетком осамнаестог века у Америци је било око шездесет милиона бизона, а само пола века касније било их је упола мање. Кад су белци с пушкама почели масовно да продиру у прерије, бизони су били осуђени на истребљење. Забележено је да је само чувени Буфало Бил, да би обезбедио храну за раднике који су градили железничку пругу, убио четири хиљаде двесто осамдесет бизона. Индијанци су беле ловце на бизоне и градитеље железнице сматрали смртним непријатељима јер су знали да ће им они донети глад. „Где дођу радници који праве пут за гвозденог коња, доћи ће и ловци који ће убијати бизоне, а где не буде бизона, неће бити места за нас — праве људе!“ — говориле су поглавице на племенским већима залажући се за рат против бледоликих.

ЛОВ НА МУСТАНГЕ — После првих сусрета с белцима, оштроумни Индијанци су почели да уче од њих оно што би им могло користити. Прво су увидели да коњи нису никаква натприродна бића, већ да се на њима бледолики брже крећу и успешније ратују. Зато су почели да лове дивље коње и стварају коњичке одреде. У почетку су организовали велике потере и гонили коње у непроходне кланце у којима није било ни хране ни воде. Затим су чекали да мустанзи малакшу од глади и жеђи и предају се без борбе. Индијанци су касније од белаца научили да се служе ласом, па су брже и лакше долазили до коња. Ускоро су припадници свих племена, осим оних која су живела уз велике реке на северу Канаде, постали добри јахачи. Никад нису употребљавали ни седло ни узенгије.

ЧОВЕК НИЈЕ

Ако се начини шатор од уштирканог платна чија је свака страна дванаест лаката дугачка и исто толико висока, може се без опасности скочити са било које висине!

Ово су речи славног италијанског уметника и проналазача Леонарда да Винчија, оца аеродинамике, који је још крајем XV века разрадио законе летења на научној основи. На усавањању падобрана Леонардо је радио пуних тридесет година, али његове идеје остале су само „на папиру“, никада експериментално испробане. Његови рукописи дуго су били затворени у Амброзијанској библиотеци у Милану, па је Леонардов нацрт падобрана годинама остао непознат.

ВЕШТАЦ НИКИТА

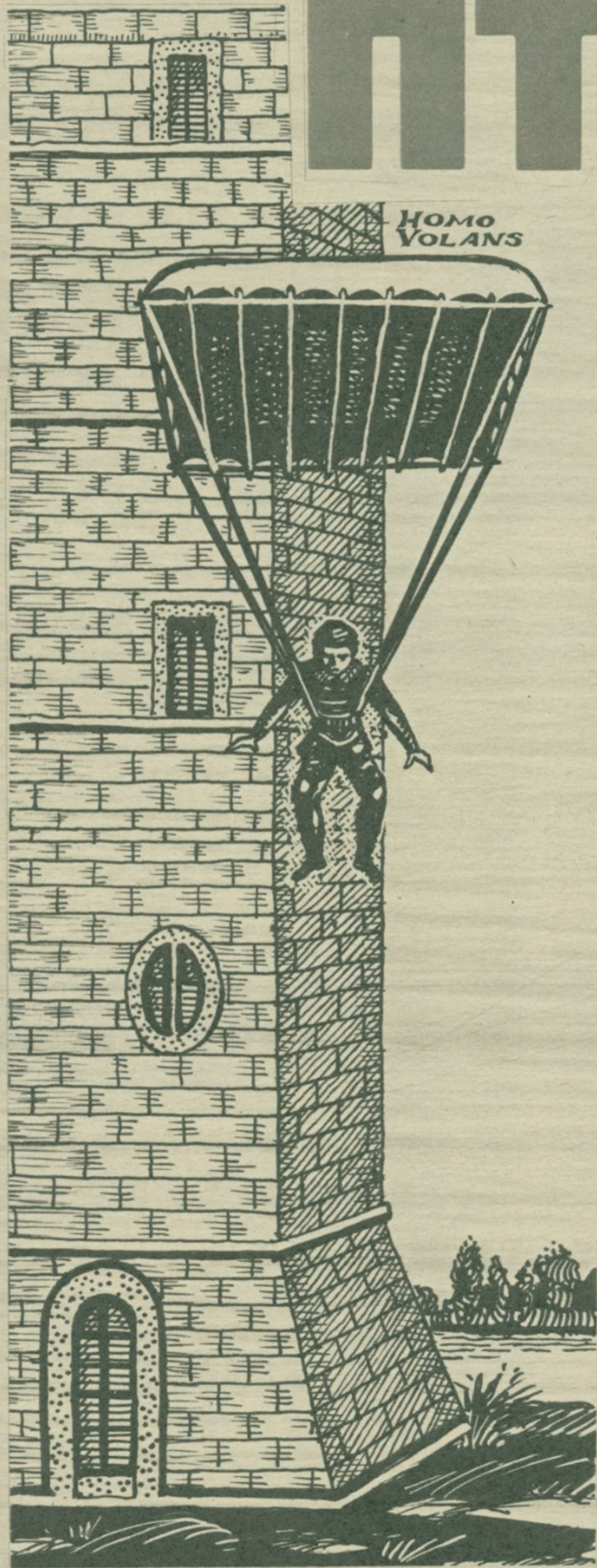
То никако не значи да људи нису на разне начине покушавали да изведу тако звани „контролисан слободан пад“, односно да скоче са веће или мање висине и да при том, разуме се, остане здрави и читави, што им је ретко полазило за руком. Скакало се са торњева, звоника и кула, помоћу „вештачких крила“, кишобрана и сличних направа. Трагични исходи нису могли да обесхрабре одушевљене љубитеље „падања“.

И Католичка и Православна црква противиле су се овим покушајима сматрајући их ђаволском работом. Црква је сматрала да човеково није да лети и да тај посао треба оставити анђелима и птицама.

Године 1560. руски бојар Лупатов испричао је цару Ивану Грозном да је његов кмет Никита Смерд изумео справу помоћу које се може скакати и са највиших кула и торњева. На то је цар наредио да сељак дође и јавно прикаже своју вештину скоком са црквеног торња у Александровској Слободи где је Иван Грозни имао своју резиденцију.

Никита је пред царевим очима извео савршен скок раширивши пар великих вештачких крила. И можда би од одушевљеног цара добио лепу награду да се није умешала црква тврдећи да је сиром Никита чаробњак а можда чак и вештац. Иван Грозни није имао куд и наредио је да се мужику одруби глава, а тело баци свињама. Његова вештачка крила спаљена су на великој домаћи поште свечане службе божје.

У време када се одиграо

Најстарији познати приказ падобранца, Вранчићев „Летећи човек“

Први ушћребљив ља
добран на свећу на-
џрабио је Шибенча-
нин Срећко Вранчић

овај догађај творца првог правог, у пракси испробаног падобрана имао је девет година и играо се на улицама свог родног града Шибеника. То је био Срећко Вранчић из породице познатих племића који су добили име по језеру Врана.

НАЈВЕЋА ЉУБАВ

Када је напунио осамнаест година, Срећко Вранчић отишао је у Падову да на тада најчувенијем универзитету на свету студира филозофију и математику. Тамо су га водили под италијанизираним именом Фаусто Веранцио. У Шибеник се вратио неколико година касније, на позив свога стрица Антуна Вранчића, познатог државника и дипломате, који му је предложио да дође код њега у Мађарску, где је био са службом, и ту отпочне каријеру. Тако се Фаусто, то му је постало званично име, нашао на положају заповедника тврђаве Веспрем.

Но, Вранчићу није било суђено да остане у војничкој служби. Из породичних разлога морао је да напусти војску и постане свештеник. То је, уосталом, била и његова жеља јер је као духовник могао много више времена да посвети својој највећој љубави, такозваној примењеној математици.

ТЕЖИНА ИЗАЗИВА ВЕТАР

Године 1605. у Венецији излази велика књига на латинском језику „Нове машине Фауста Веранција Шибенчанина“ са педесетак бакрореза великог формата. Тридесет осми бакрорез зове се „Homo volans“ или „Летећи човек“ и сматра се да је то најстарији познати приказ падобранца. Уз сли-

ку стоји следеће објашњење:

„Ако платно квадратног облика разапнемо између четири једнаке мотке, а на углове причврстимо четири конопца исте дужине, држећи се за њих бићемо у стању да скочимо са било каквог торња или узвишења. Тежина човека изазиваће ветар и у потпуно мирном ваздуху што му неће дозволити да пребрзо пада. Неопходно је да се тежина човека прилагоди величини платна“.

Последња реченица овога текста веома је важна — Вранчић је открио да се са повећањем површине падобрана повећава и његова носивост! Поређењем Вранчићеве конструкције и да Винчијевог нацрта јасно се види да је реч о два сасвим различита система, а не о неком усавањању Леонардове идеје за коју Вранчић, по свој прилици, није ни знао.

ЊИМА ПРИПАДА СЛАВА

Венеција је град у коме је Срећко Вранчић године 1617. извео прве практичне експерименте са својим падобраном. Он је, као шездесет шестогодишњак и лично скакао са болоњских високих звоника и венецијанских китњастих торњева, на запрепашћење целог света.

Смрт је овог храброг Шибенчанина затекла у Венецији, на путу за домовину. Његово тело пренето је у Далмацију и сахрањено у Првић Луци код Шибеника. У цркви Првић Луке чува се и данас његов портрет.

Вранчићево дело настављено је само десет година касније у Француској. Падобранству је отворен пут, а међу именима која су за то најзаслужнија истичу се Французи Ленорман и славни Гарнерен, Рус Глеб Котљеников и Југословен Оистер Антон. Б. Д.

СТРАШНА УСПОМЕНА — Када је Асир почео да слаби, Вавилонци који су преживели уништење склопили су савез са Медијанцима и Скитима и на челу са Набополасаром повели рат против омрзнутог непријатеља. После 13 година Асирци су поражени, сјајна престоница Нинива уништена, становништво поубијано и поробљено. Моћ Асира постала је само успомена.

НОВО ЦАРСТВО — Док је пустињски песак лагано покривао рушевине Ниниве, Вавилонци су се трудили да поврате стари сјај. Ново Вавилонско царство, на чијем је престолу седео Набукодоносор II, Набополасаров син, проширило се до Египта. Уз пут су Вавилонци поробили Јевреје и запослили их на обнови Вавилона који су опасали двоструким зидинама.

ВИСЕЋИ ВРТОВИ — Обновљени Вавилон испао је лепши и сјајнији од старог. Изграђена је чувена Вавилонска кула, дивне палате, раскошни храмови, китњасте терасе и висећи вртови, једно од светских чуда. Егзотично дрвеће, цвеће и водоскоци подигнути су на пространим терасама — једна изнад друге — тако да је изгледало као да заиста висе са неба.

ИЗБРИСАНО ИМЕ — Набукодоносор II побринуо се и за развој трговине и Вавилон је постао богатији него што је икада био. Вавилонске лађе пловиле су од Персијског залива до Средоземног мора носећи тканине и занатске производе у замену за сировине потребне Вавилону. Мудри цар пред крај живота је полудео и име му је избрисано из свих докумената.

ЖИТО И УРМЕ — Чести ратови нису спречили Вавилонце да обрађују земљу јер Месопотамија је увек била веома плодна, а реке су јој обезбеђивале наводњавање и у време суша. Захваљујући систему наводњавања жито и урме успевали су и у пустињама. На сачуваним рељефима приказане су сцене из сеоског живота. На слици је двоколица са воловима.

КИР ВЕЛИКИ — Богатство и благостање успавали су војнички дух Вавилонца и када је персијска војска са царем Киrom Великим на челу кренула у освајање тог дела света, они нису били у стању да пружи отпор. Кир није разрушио Вавилон нити уништио драгоцене културне тековине. Тако није изазвао побуну и Вавилонско царство престало је да постоји.

ВЕЛИКЕ МИСТЕРИЈЕ ПРОШЛОСТИ

ГДЕ ЈЕ

ЈОШ НИЈЕ УТВРЂЕНО ШТА СЕ ДОГОДИЛО СА ЕНГЛЕСКИМ КРАЉЕМ КОГА ЈЕ У ТАМНИЦУ БАЦИЛА ЖЕНА

Само четири бенедиктинска калуђера живе данас у малој опатији Светог Алберта, изграђеној у каменитој долини Апенинских планина на северу Италије. Они чувају мошти свеца који је 1000. године подигао овај манастир. Туристе који понекад свраћају у древну опатију овде очекује немало изненађење — на стени испод једног од камених лукова стоји табла са натписом:

„Испод овог камена налази се гроб енглеског краља Едварда II који се оженио Изабелом од Француске. Пошто је престо оставио сину, он је тајно дошао у опатију Светог Алберта (можда 1338. године), постао испосник и ту остао, у примерном покајању, све до смрти.“

Бенедиктинци не знају да кажу збуњеним посетиоцима много више од онога што се ту може прочитати. Манастирско предање вели да је Едвард II, после абдикације, бежећи од освете својих противника, дошао у ову забачену опатију. Његов гроб је празан јер су кости, не зна се тачно ни када, ни како, пренете у Енглеску. Ово објашњење недовољно је, а енциклопедије говоре другачије.

СИН СЕ СВЕТИ

Едвард II, рођен 1284. године, постао је 1307. шести по реду владар из династије

је Плантагенета. Био је син Едварда I, великог краља који је покорио Шкотску и освојио Велс, али није наследио ниједну од очевих врлина. Како је био неспособан, кукавица и хвалисавца, препустио је власт недостојним ласкавцима и љубимцима поставивши их на највише државничке положаје. То му је донело мржњу плејства и непријатељство моћног свештенства.

Едвард II оженио се Изабелом, ћерком француског краља Филипа Лепог, и овај брак, склопљен из државничких разлога, требало је да обезбеди мир у том делу Европе. Али, Изабела се брзо разочарала у свог краљевског супруга и вратила се у Француску где су изbegли и многи други енглески племићи.

Један од њих, лорд Роберт Мортимер, постао је краљичин љубавник и наговорио ју је да опреми флоту која би се искрцала у Довер и у земљи изазвала побуну. Овај план је успео и по одлуци Парламента Едвард II морао је да абдицира у корист свога сина Едварда III који је тада био још дечак. Одмах потом краљ је затворен у замак Беркли где су га 1327. године убили Мортимерови људи.

Чим је постао пунолетан, Едвард III љуто се осветио убицама свога оца — наредио је да Мортимера раш-

черече на точку, а своју мајку, краљицу Изабелу, доживотно је заточио у један

замак. На очевом гробу у Глостерској опатији подигао је диван маузолеј.

ПРОНАЂЕНО ПИСМО

Ова званична верзија, међутим, не стоји на најчвршћим ногама. О догађајима који су се одиграли у

доба Едварда II не постоје сведочанства савременика. Сви енглески хроничари који су писали ову историју живели су у другој половини XIV века. Неки од њих оставили су сасвим другачије записе у којима се каже да краљ није убијен већ је успео да побегне у неку страну земљу.

Најновији документ о трагичној судбини Едварда II пронашао је недавно један професор Универзитета у Монпељеу. Он је у старој „књизи“ преписа писама, састављеној 1368. године, наишао на копију једног латинског документа без датума са потписом Мануела дел Фиеска, папског бележника, који је живео у првој половини XIV века. То писмо упутно је својевремено овај високи папски чинов-

ЕДВАРД III?

ник Едварду III да би му открио како је умро његов отац.

СРЦЕ ЗА ИЗАБЕЛУ

„Ово што вам пишем чуо сам на исповести од вашег оца. Он се, када је чуо да се земља, под утицајем ваше мајке, побунила против њега, оклонио у приморски замак грофа од Норфолка. Одатле је, заједно са Хјуом од Спенсера и грофом од Арундела, побегао у Гланкорган где га је Хенрик од Ланкастра затворио у замак Кенилворт.

Овде се, на захтев мно-

гих, одрекао круне која је прешла на вашу главу. Затим је пребачен у тврђаву Беркли. Једнога дана, после извесног времена, рекао му је његов слуга: „Господару, два племића, сер Томас од Горнија и сер Сајмон од Есберфорта, дошли су да вас убију. Ако хоћете, даћу вам своје хаљине да лакше побегнете!“

Исте ноћи краљ је преобучен непримећено изишао из ћелије и стигао до последњих врата код којих је спавао чувар. Едвард II га је убио, узео му кључеве, отворио капију и изишао заједно са слугом.

Племићи послати да га смакну, у страху од краљице Изабеле, стрпали су у мртачки сандук убијеног чувара, пошто су му претходно извадили срце — да

га покажу краљици. Тако је уместо краља Едварда II у Глостерској опатији сахрањен бедни чувар замка Беркли.

Краљ је нашао уточиште код управитеља замка Корф сер Томаса, а да о томе његов господар сер Џон од Малтраверса није имао појма. Ту је остао годину дана. Онда је изненада сазнао да је војвода од Кента погубљен само зато што је тврдио да је Едвард II жив и, по жељи сер Томаса, укрцао се на лађу која га је одвела у Ирску.

После девет месеци, оправдано сумњајући да ће бити препознат, вратио се у Енглеску одевен као испосник, одатле бродом отпловио за Фландрију, а затим, преко Норманије и Лаиндока, стигао у Авињон. Ту је потплатио једног чувара Папског двора да однесе писмо папи Јованију XXII. Чим је добио поруку, папа га је обзвучке примио, гостио га петнаест дана и дао му препоруке за бенедиктински манастир у северној Италији. Ту је ваш краљевски отац остао молећи господара да му опрости грехе.“

Преобучени краљ убио је стражара, узео му кључеве и заједно са слугом побегао из тврђаве Беркли

ДРУГИ ДОКАЗИ

Аутор овог писма, упућеног младом краљу Едварду III, био је нећак еписко-

па Тортоне и близак рођак маркиза Маласпине на чијем поседу се налазила опатија Светог Алберта. Затим, био је у сродству са крунским саветником и веома је вероватно да је лично познавао Едварда II као и да му се овај, као високом свештеном лицу, исповедио.

Постоје, међутим, и друге појединости које потврђују веродостојност писма Мануела дел Фиеска. Гроб у опатији Светог Алберта где је, наводно, сахрањен енглески краљ, ископан је у стени, а масиван полукружни камени лук изнад њега украшен је фигурама животиња. Такав начин у- крашавања није се у оно

доба практиковао у Италији, али је био веома раширен у нордијским земљама, на гробовима краљева и ратника.

И на маузолеју који је Едвард III подигао над очевим гробом у Глостеру постоји такав лук, са фигурама истим као што су оне у опатији Светог Алберта! Те фигуре су алегоричке и, по свој прилици, симболишу догађаје из живота Едварда II, на пример, лав који комада јагње док се оно храбро брани уједајући га за грло. Животиње вероватно представљају борбу Едварда II и регента Мортимера.

СВЕЋЊАЦИ ИЗ ЛИМОЖА

Познато је и да је пре неколико векова извршено званично испитивање гробнице у опатији Светог Алберта. У њој су пронађене људске кости у лименом ковчегу, затвореном у једном већем ковчегу од дрвета. О овој истрази не зна се ништа више, али је прилично невероватно да би неки обичан испосник био сахрањен у тако раскошном гробу.

И, најзад, у малој цркви Светог Алберта постојала су два скуповена свећњака који се данас чувају у музеју у Торину. То су два дивна примерка уметничке керамике из Лиможа из XIII века. Манастирска традиција каже да је главни опат добио ове свећњаке на дар од изасланика младога краља Едварда III који је послат да мошти његовог оца пребаци у Енглеску. Ови свећњаци имају, према мишљењу многих научника вредност историјског документа.

Б. Д. 13

Мермерни лик Едварда II у маузолеју Глостерске опатије

Овако данас изгледа камени лук у манастиру светог Алберта испод кога је био сахрањен енглески краљ

ЦРНА БРАДА И ИНДИЈАНЦИ

* * * * *

Царинику на мађарској граници одмах је пао у очи крупан брајлија чији је пртљаг заузео пола купеа. Сигурно шверцер, закључио је и упитао путника шта носи.

— Цепанице — одговорио му је мирно човек.

Наравно, цариник му није поверавао и затражио је да прегледа пртљаг. Унутра су заиста били прави правцати пањеви. Цариник је одлучио да их и по правилима службе, „растави на комаде“, али човек није хтео ни да чује. Умешао се шеф царинарнице и тек после препирке дигли су руке од тврдоглавог путника и заједно с цепаницама пустили га да пређе на југословенску страну где га је чекала нова гужва, нова објашњења...

Необичан путник звао се Михајло Петровић, професор теоретске математике на Београдском универзитету, и враћао се са неког конгреса у Русији, али му пањеви ни случајно нису били потребни за неку науку. На једној вечери пробао је изванредну рибу, па се код тамошњих рибара распитао на каквој је ватри суше кад је тако укусна и точна а они су му показали те пањеве. Њега није мрзело да цепанице вуче преко хиљаду километара само да би пробао да и сам осуши на њима рибу коју буде уловио у Сави или Дунаву.

Јер, чувени научник Михајло Петровић имао је два потпуно равноправна занимања: био је редован професор универзитета где је предавао теоретску математику а у исто време био рибар и то са својом сопственом мајсторском фирмом. Чак је и своје калфе и шегрте имао!

30 ВРСТА САЛАТА

Још као гимназијалац често је силазио на реке и пецао или посматрао рибаре како бацају и ваде мреже. Завидео им је на алату, чамцима, на начину живота. Једном му је неки рибар, Чукља су га звали, предложио:

— Ако баш хоћеш да будеш алас, ајде да будеш мој шегрт! Научићу те све што и ја знам!

Михаило је одушевљен пристао и Чукља га је, како је то ред, и званично пријавио као свог шегрта. Најпре је морао да положи испит за рибарског калфу, а касније је, у исто време кад и дипломски на факултету, пријавио и положио мајсторски испит.

Радећи са рибарима живео је исто као и они. И то не само у младости него и касније кад је докторирао у Паризу и постао професор. Упоредо са радом на теорији диференцијалних једначина, мате-

ИЗДАЈЕ СЕ ГРОБНИЦА!

МАДА НИЈЕ ВОЛЕО ДА СЕ ГОВОРИ О ЊЕМУ, У БЕОГРАДУ НИЈЕ БИЛО ПОПУЛАРНИЈЕГ ЧОВЕКА ОД МИКЕ АЛАСА. ЈЕДАН ОД РАЗЛОГА ЗА ТО БИЛА ЈЕ И ЊЕГОВА ЗБИРКА СМЕШНИХ ОГЛАСА.

* * * * *

матичких спектра и математичке феноменологије ишао је у лов, про- давао рибу трговцима а често при- пасивао кеџелу и спремао своју чу- вену рибу чорбу. И друга јела кувао је боље од професионалног куvara. Знао је, рецимо, тридесет врста салата!

Увече су се рибари састајали по кафаницама поред Саве и Дунава и на Дорћолу, у „Златном шарану“, „Јасеници“, да се почасте и провеселе. Увек би се ту нашао и понеки чубурски Циганин са ђеманетом. Михајло је тако заволео ту музику да је зажелио да и сам научи да свира. Нагодио се са неким Арсом Шкембоњом да га овај за 125 гроша месечно, половне ципеле и старо одело, научи да свира виолину. Није прошло дуго, а професор Петровић кога је цео Београд звао само Мика Алас, прочуо се као одличан примаш. Основвао је и свој оркестар који је добио кратко име „СУЗ“. Прву виолину свирао је Мика, другу Коста Ђорђевић, машински инжењер, виолончело Светолик Поповић, инжењер бродарства, контрабас Душан Протић, чиновник Управе фондова а у бубањ је ударао Јеленко Михајловић, познати сеизмолог и професор који је и овде имао „потресачку“ улогу. На репертоару су имали преко 700 народних игара и 240 песама од којих су неке биле веома старе и готово заборављене.

У ЛОВ НА КИТОВЕ

Ол своје виолине професор Петровић није се одвајао ни кад је полазио на неко од својих далеких путовања. Пропутавао је многа мора и океане, прелазио неколико пута екватор, ишао на Арктик и Антарктик, ловио китове. Али, он то није чинио само из задовољства. Као члан многих страних експедиција путујући по водама Антила, Бермудских острва и Сарагаског мора, нашао се на самом мрестилишту јегуља чији је живот такође проучавао. Покушао је да одгонетне велику тајну науке шта бива с одраслим јегуљама које баце икру јер нико још није знао где се оне после мрешћења склањају и како угину. О томе је касније написао обимну књигу „Роман јегуље“. На Арктику је испитивао један свој проналазак који је, као данас радар, требало да сигнализира наилазак ледених санити од којих су бродови често страдали.

Укупно је професор Петровић написао 250 научних радова, од тога 12 посебних књига, а најважније његово дело „Математичка феноменологија“ од 700 страница отворило је нове области математичких истраживања које су послужиле другим научницима као полазна тачка.

* * * * *

МОЈИ ГОВЕЋИ ПАПЦИ

Мало ко зна да је професор Петровић поред свих ових занимања имао још једну страст: скупљање смешних огласа из новина. Успео је да заједно са пријатељима из „СУЗ“-а испуни целих 29 свезака! Чинио је то зато што је волео шалу а изгледа да су јавна читања наивних и неспретно састављених огласа у којима су људи желећи да буду званични и учени испадали глупи, имала и неко дејство — у штампи је било све мање ових бисера. Ево неких од тих огласа који су писани пре седамдесетак година.

„Пошто сам се завадио с моју породицу, за коју исту сам подигао породичну гробницу на Новоме Гробљу, у коју је сахрањена само моја Баба Мага, то искључујем моју породицу из даље сарањивање у исту поменућу гробницу и задржавајући једно место за мене, осталу комодију издајем под кирију, односно једно велико место и два мала. Ко ме треба, управо ко умре, нека се обрати мени, доле потписаном: Среја Мекић, грађанин овдашњи.“

„Свој покварени сат дајте мени на оправку, више га нећете морати никоме да дајете. Гавра Огризек, часовничар.“

„Моје говеће папке с белим луком препоручујем као најбоље ме- зе. Таса Ђорђевић, шкембар.“

☆☆☆

Кад је београдска општина одлучила да једној улици у центру града да име знаменитог научника, Михајло Петровић се побунио. Пријатељу који га је о томе обавестио рекао је:

— Ако им је баш запело, нека то буде улица тамо где сам најпознатији, међу аласима дунавског краја. Тамо ће ме дуже помињати и сећати ме се као аласа него као професора математике.

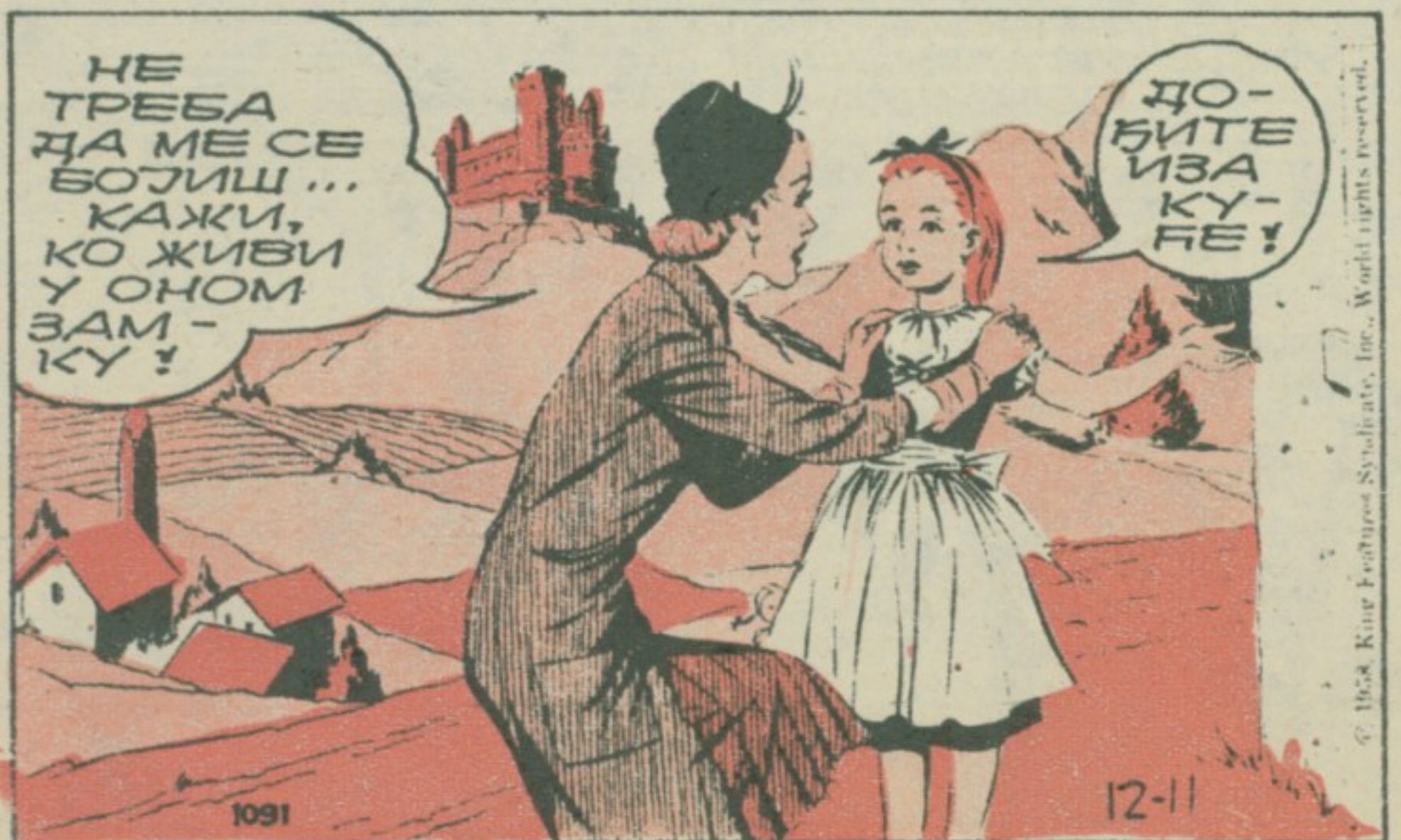
Тако је и било. Једна улица на Дорћолу која излази на Дунав и данас носи име — Улица Мике Аласа.

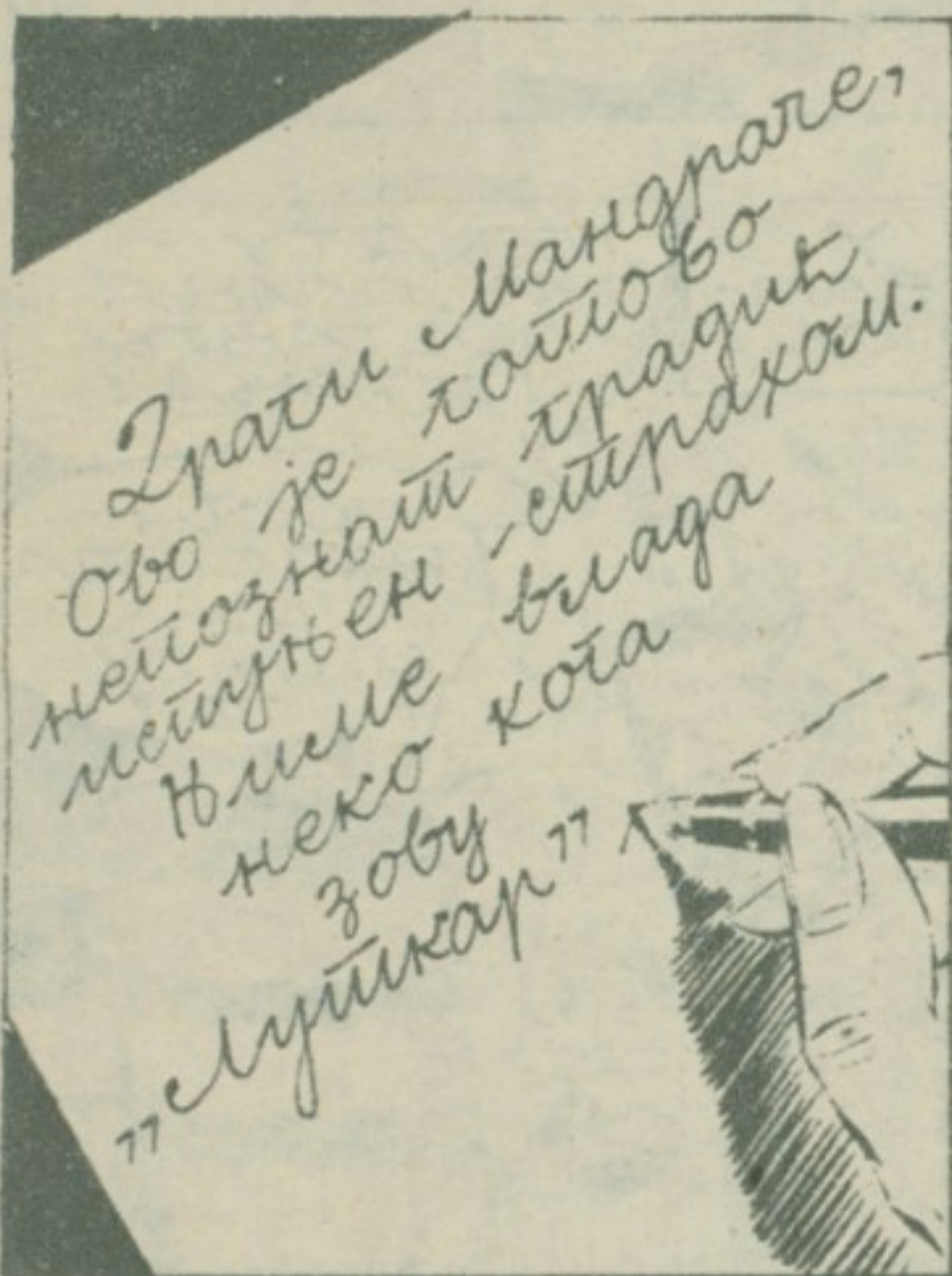
В. В.

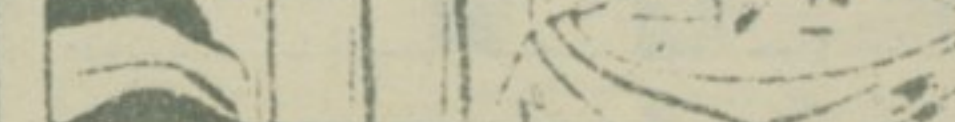
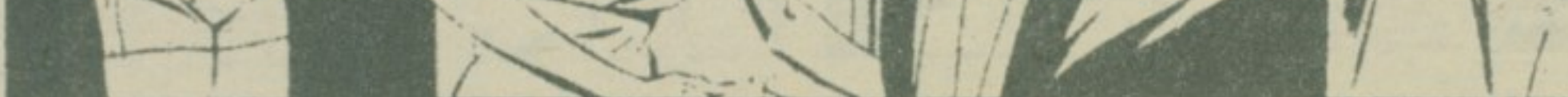
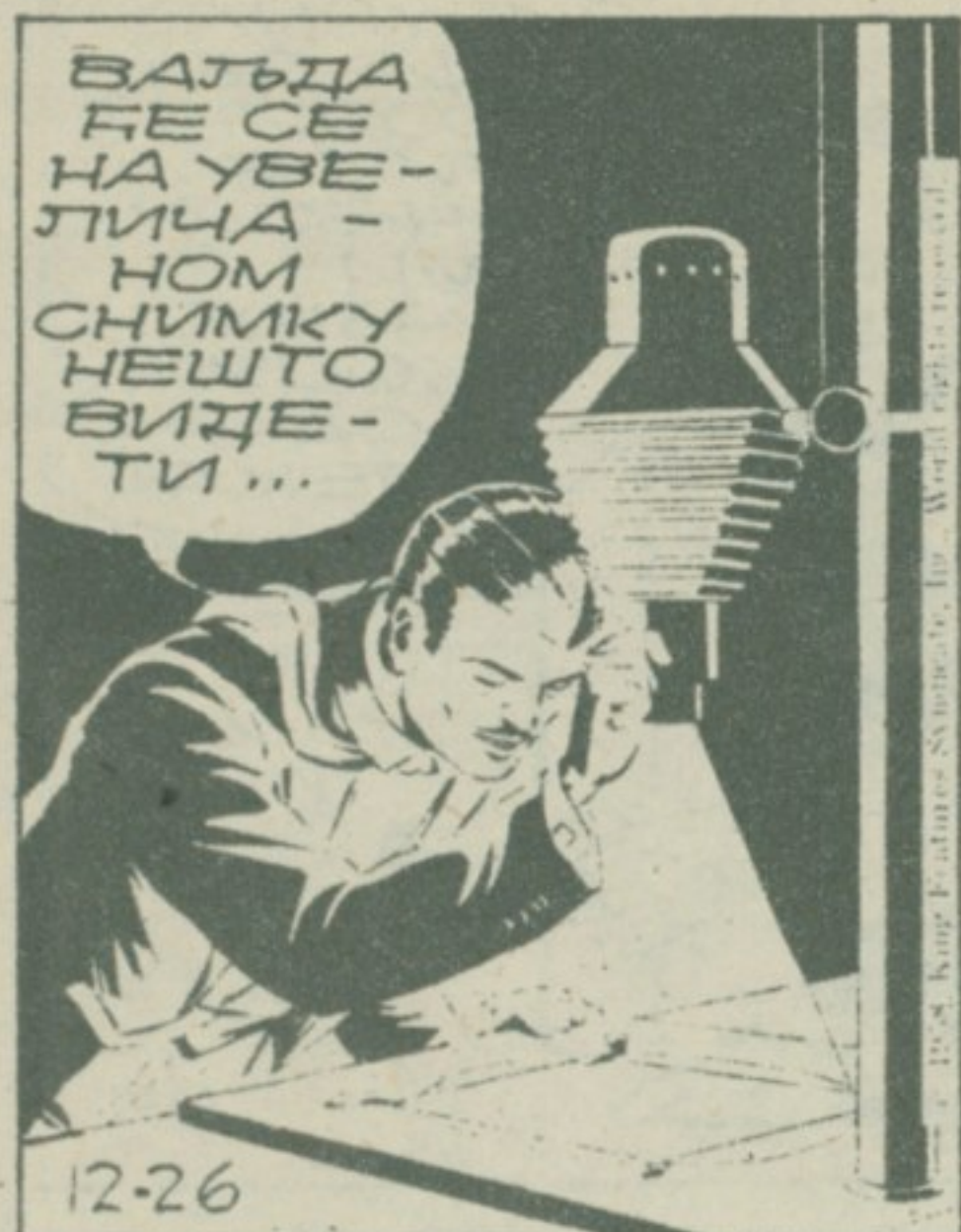
МАНРАК: ЛУТКАР

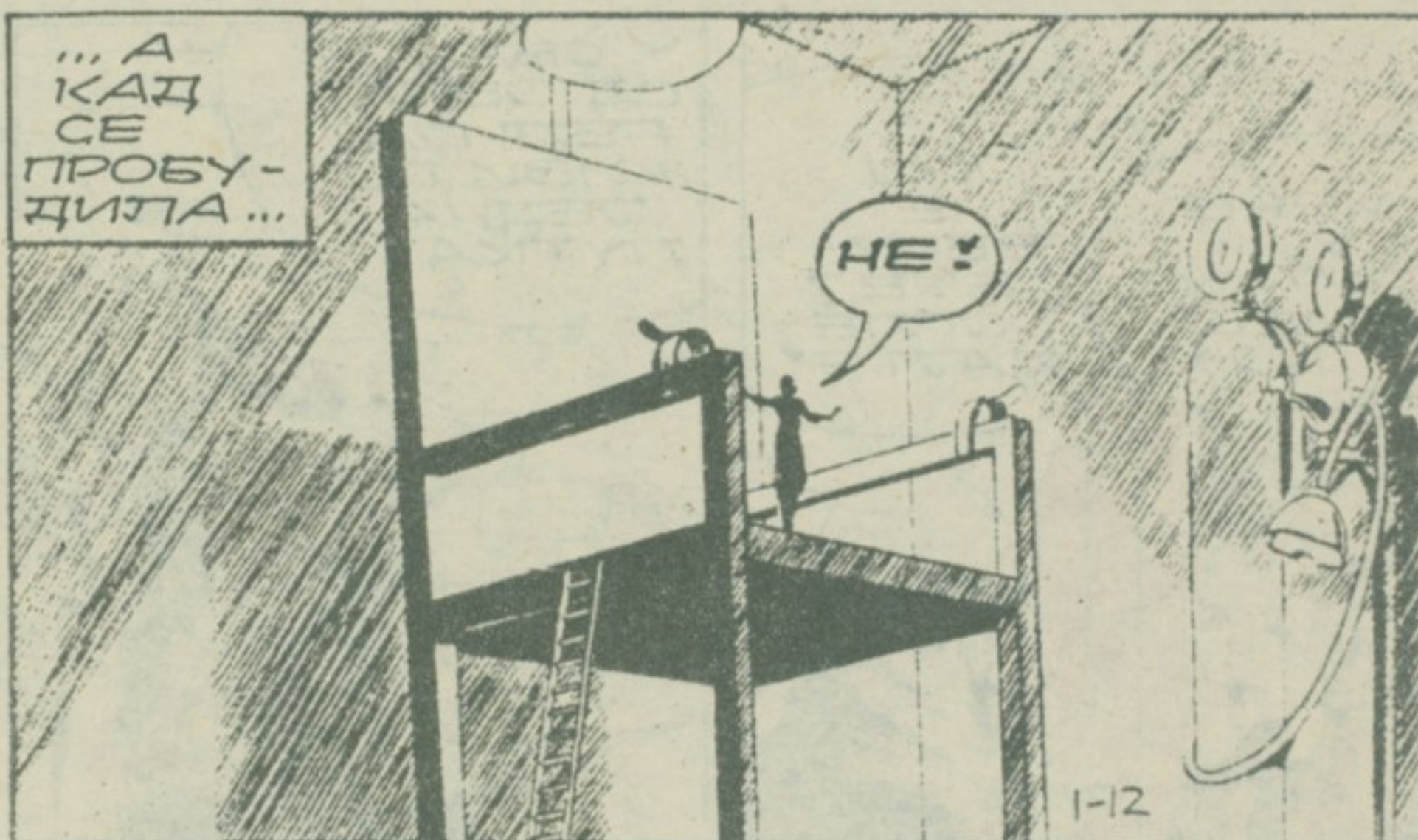
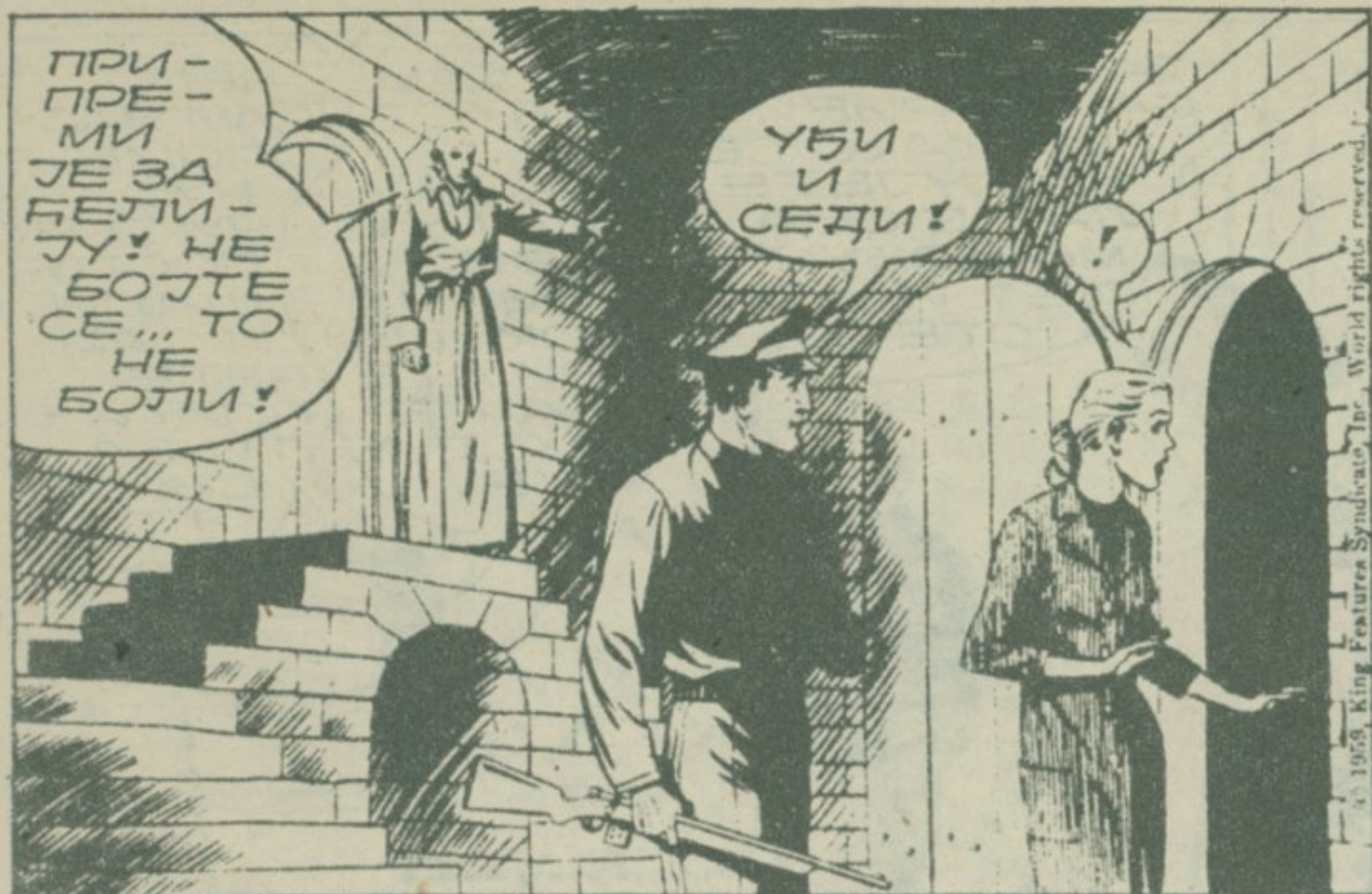

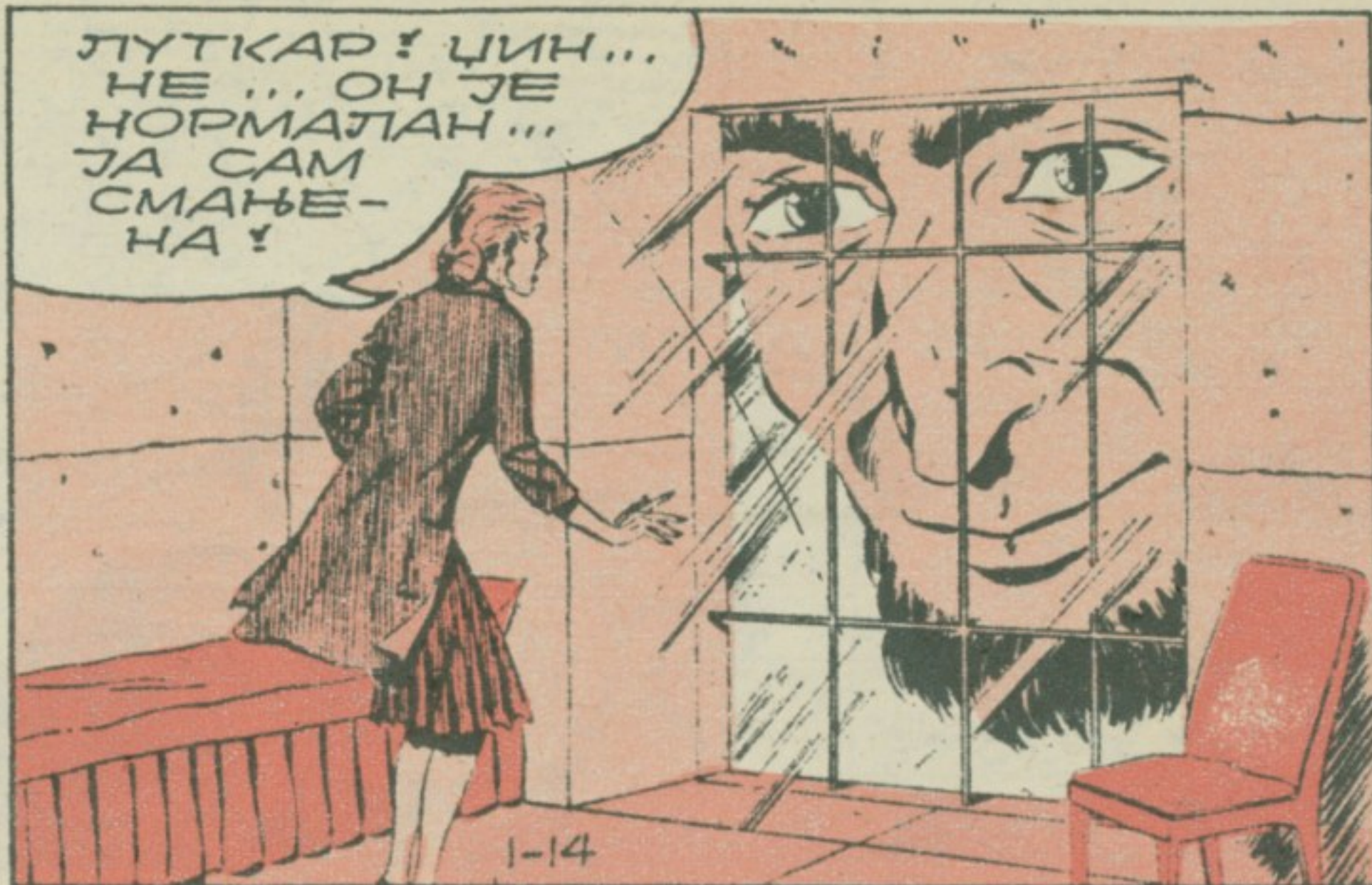

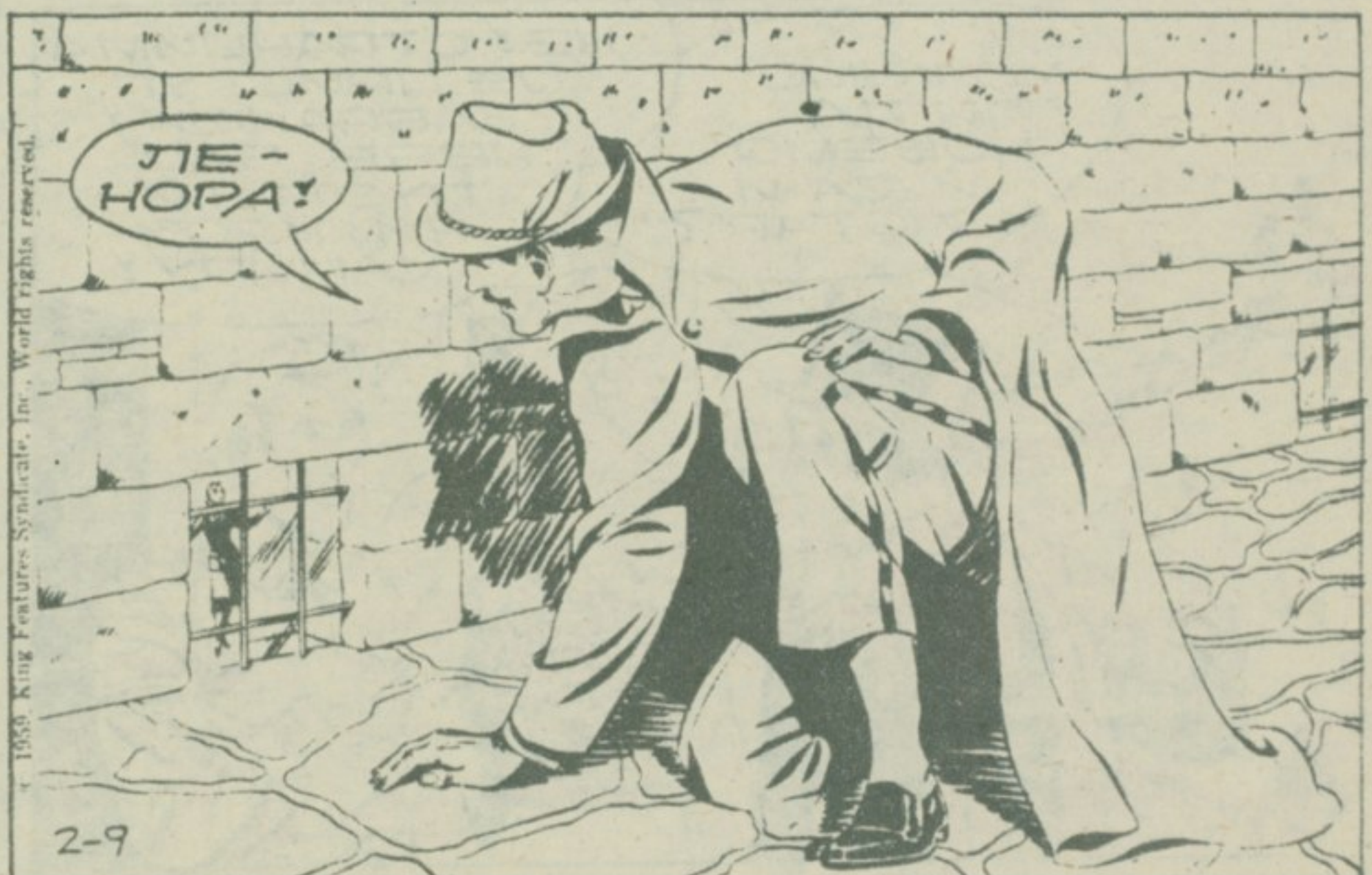
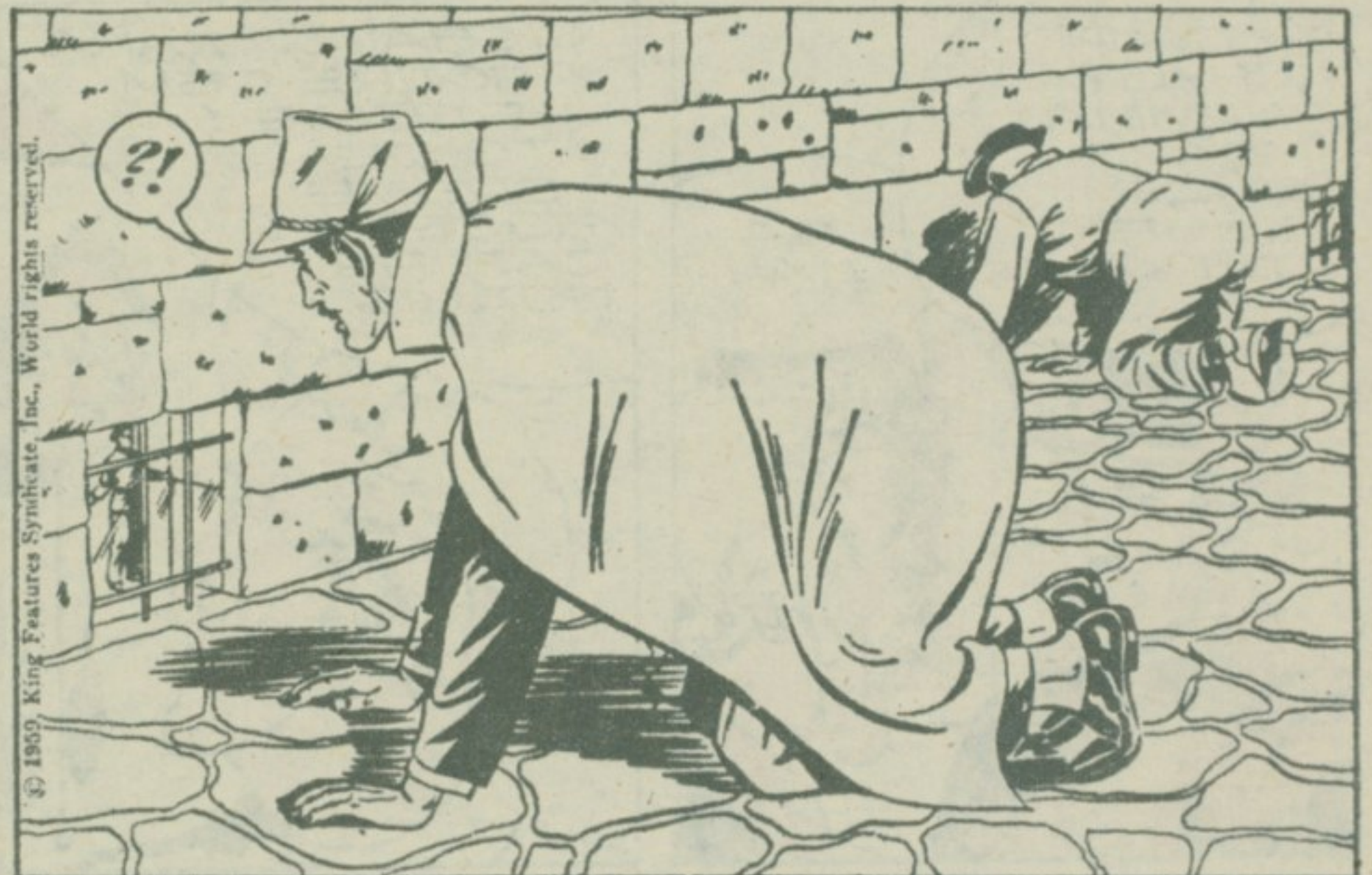

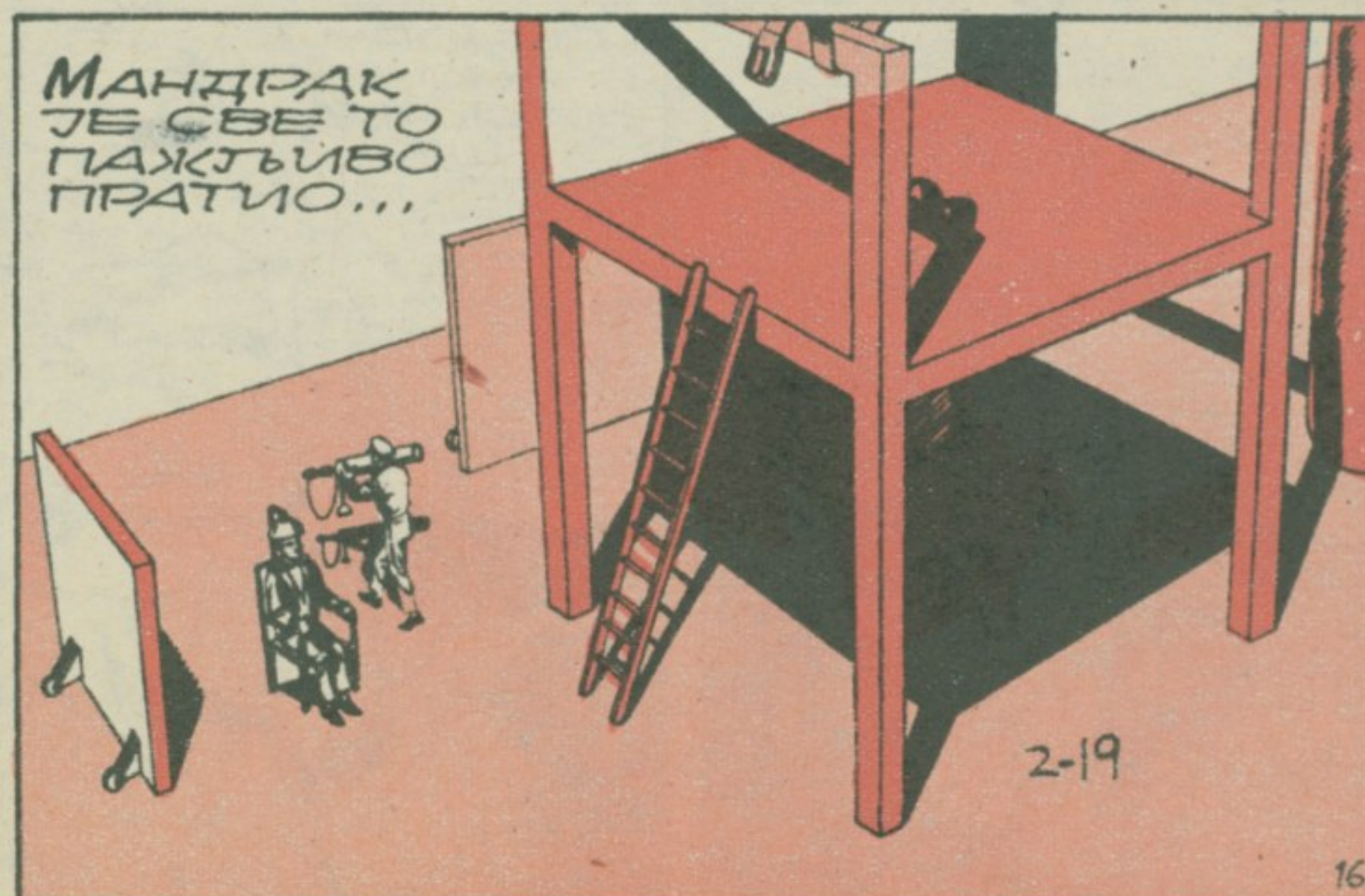

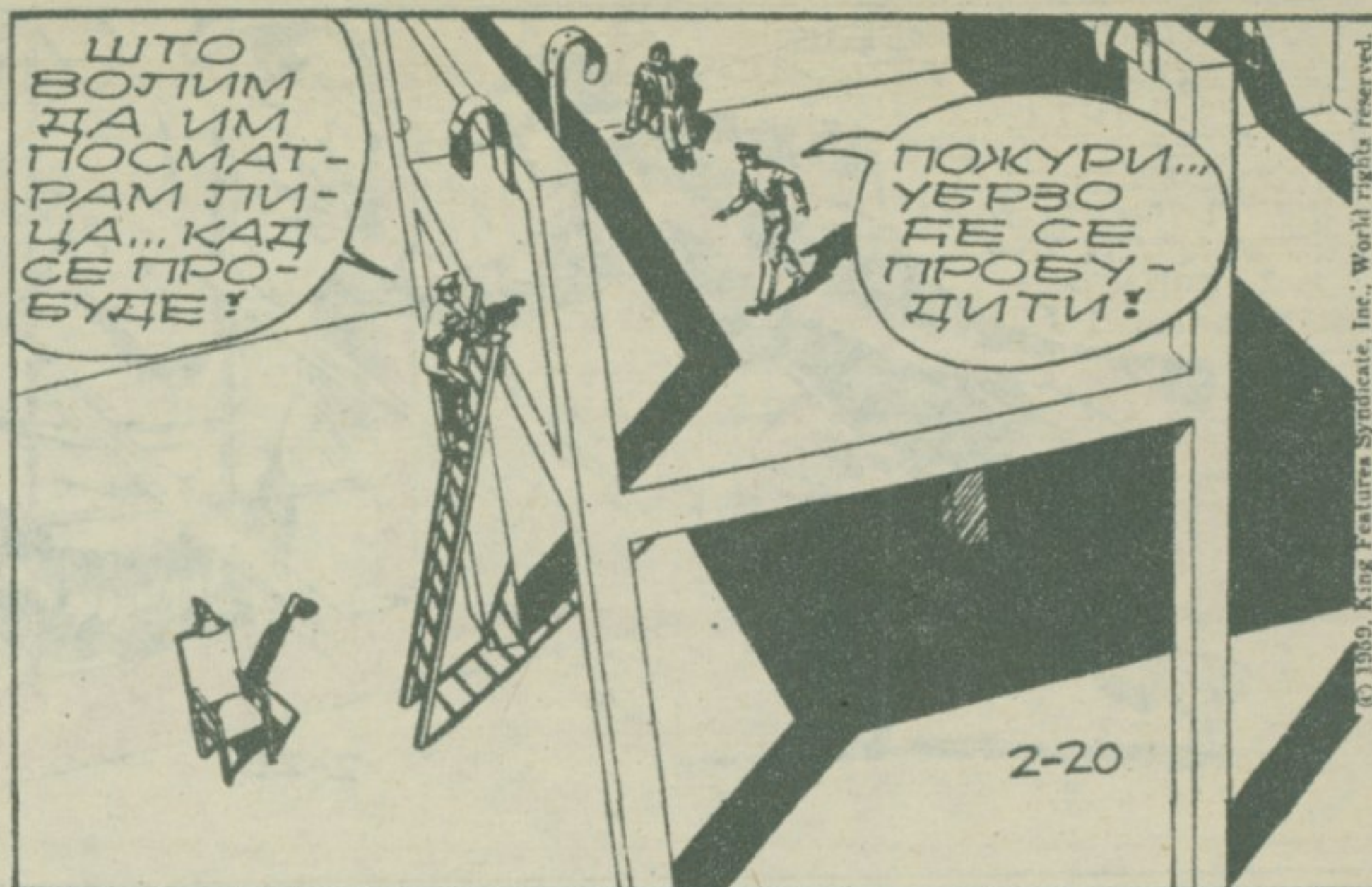

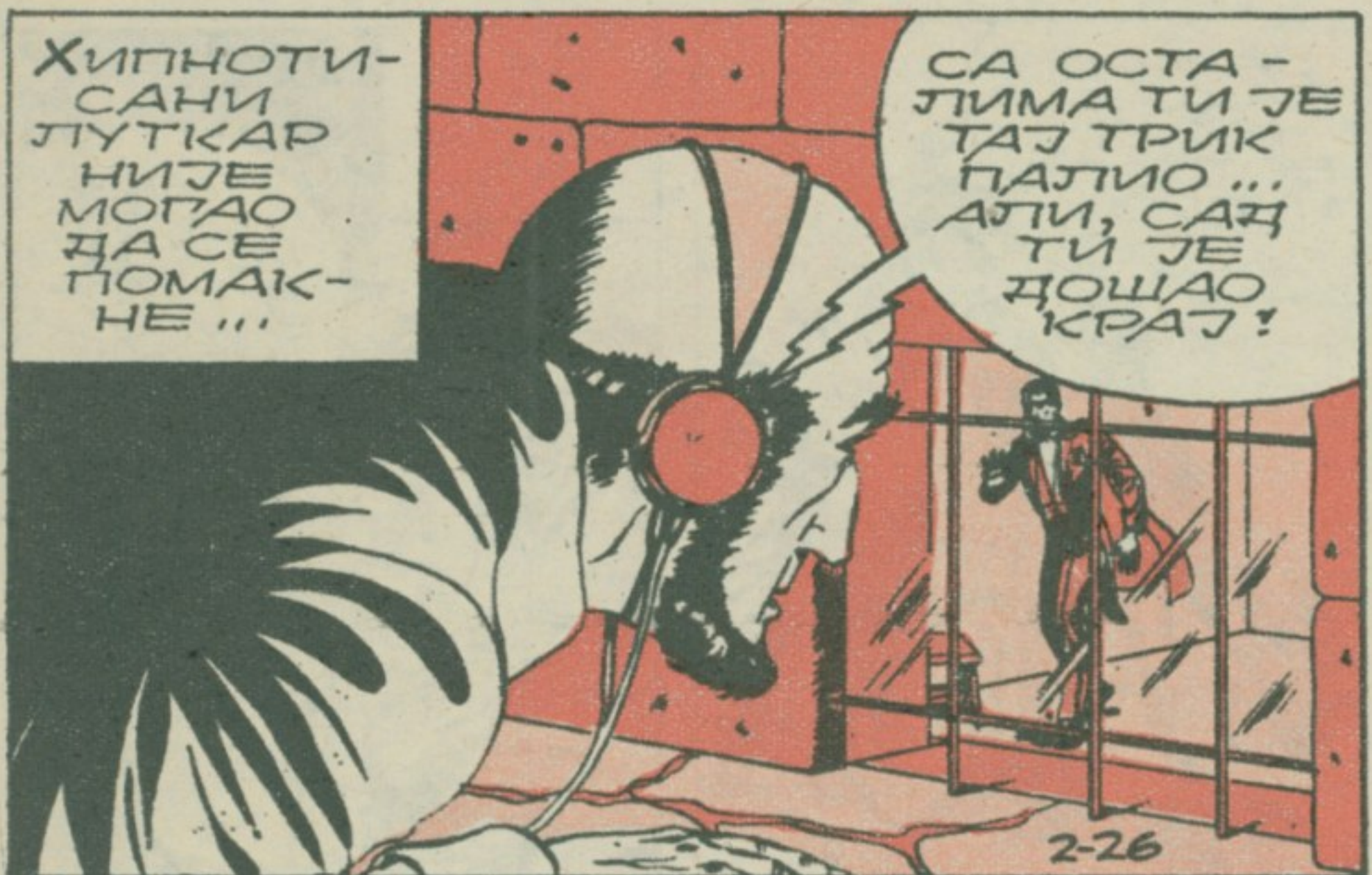

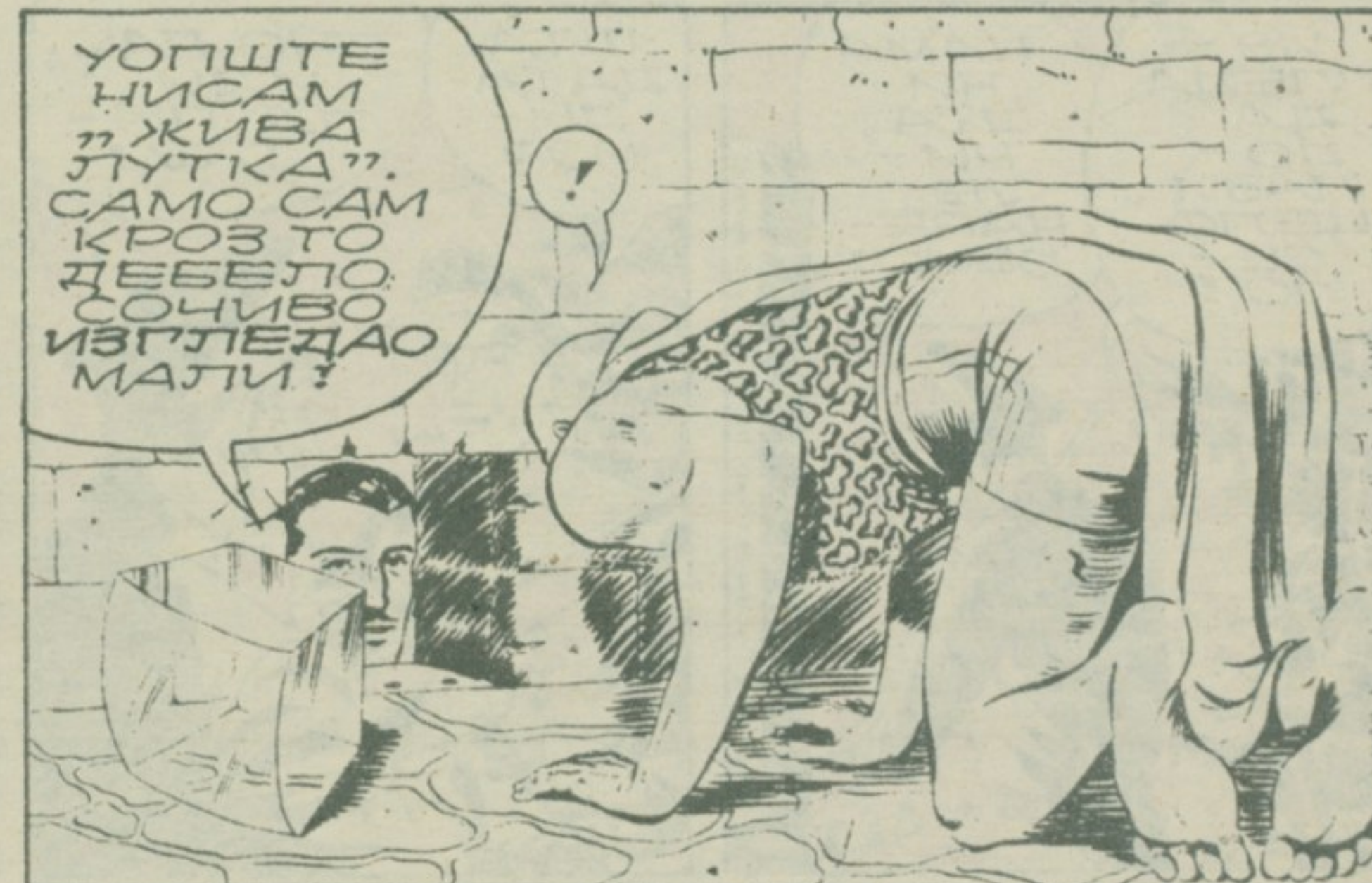

© 1950, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

© 1950, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

Зип Нолан

ЗИП
НОЛАН
СЕ УПРАВО
БРАГА ИЗ
ПАТРОЛЕ...

ЗИПЕ, СКОВАН ЈЕ
ПЛАН ДА СЕ
НОЛАС БУЉ
БРЕДИ ОСТО-
БОДИ ИЗ
ЗАТВОРА!

ВЕЛИКО ТАКМИЧЕЊЕ
ГОРОСЕЧА

ОБАРАЊЕ
СТАБАЛА

НОШЕЊЕ
СТАБАЛА

СЕЧА И МЕТРЕЊЕ ДРВА

ЗАИСТА, КАД
СУ ГА УХВА-
ТИЛИ, БРЕДИ
СЕ ЗАКЛЕО ДА
ЋЕ СЕ ДОКОПА-
ТИ СЛОБОДЕ...

ЗИП ЈЕ ТО ОДМАХ ЈА-
ВНО СВОМ СТАРЕШИНИ,
КАПЕТАНУ БРИНКЕРУ...

НЕ СМЕМО ДА
РИЗИКУЈЕМО, НОЛАНЕ!
ЗАТВОР ЈЕ ОСИГУРАН
АЛИ БРЕДИ ЈЕ ПЉАЧ-
КАМА ЗГРЊУО МИЛИ-
ОНЕ! МОГАО ЈЕ
ДА ПОТПЛАТИ
НЕКОГ СТРАЖАРА!
ПРЕБАЦИЋЕМО
ГА ОДМАХ У ДРУ-
ГИ ЗАТВОР! ТИ
ЋЕШ ПРАТИТИ
КОЛА!

ТЕ ВЕЧЕРИ...

КУДА МЕ
ВОДИТЕ У
ОВО ДОБА
НОЋИ?
ЗАХТЕВАМ
СВОГ
АДВОКА-
ТА!

УМУКНИ,
БРЕДИ!
ДОЗНА-
ЛИ СМО
ЗА ПЛАН
О БЕКС-
ТВУ!

ЗИП ЈЕ ВОЗИО
ИСПРЕД БЛИНДИРАНОГ
ПОЛИЦИЈСКОГ
АУТОМОБИЛА.
ИЗНЕНАДА...

ДРВО...
ПАДА!

ТО ЈЕ
КЛОПКА!
ОНИ
БАЦАЈУ
СУЗА-
ВАЦ!

ЕВО
НАС,
БУЉЕ!
ОДМАХ
ЋЕМО
ОТВО-
РИТИ
КОЛА...

ЗАСЛЕПЉЕН СУЗАМА ЗИП
ЈЕ ЧУО КАКО СЕ НЕКО
КРЕЋЕ КРАЈ ПАЊА ПАТОГ
ДРВЕТА И СКОЧИО ПРЕМА
ЊЕМУ...

ПОЖУРИ
ИЛИ ЋЕМО
ТЕ ОСТА-
ВИТИ!

ЧЕКАЈТЕ!
ЗАПЛЕО САМ
СЕ У БОДЉИКА-
ВУ ЖИЦУ... ИСПА-
РАО САМ РУКЕ
А ОВАЈ ЖАЦА...

ЗАЧУО СЕ ПУЦАЊ И
ЗИП СЕ САГЊУО...

ПАЗИ-
ТЕ... МО-
ЈЕ РУКЕ!

КАД ЈЕ
ПОМОГ
СТИГЛА ОД
БРЕДИЈА
НИЈЕ БИЛО
НИ ТРАГА...

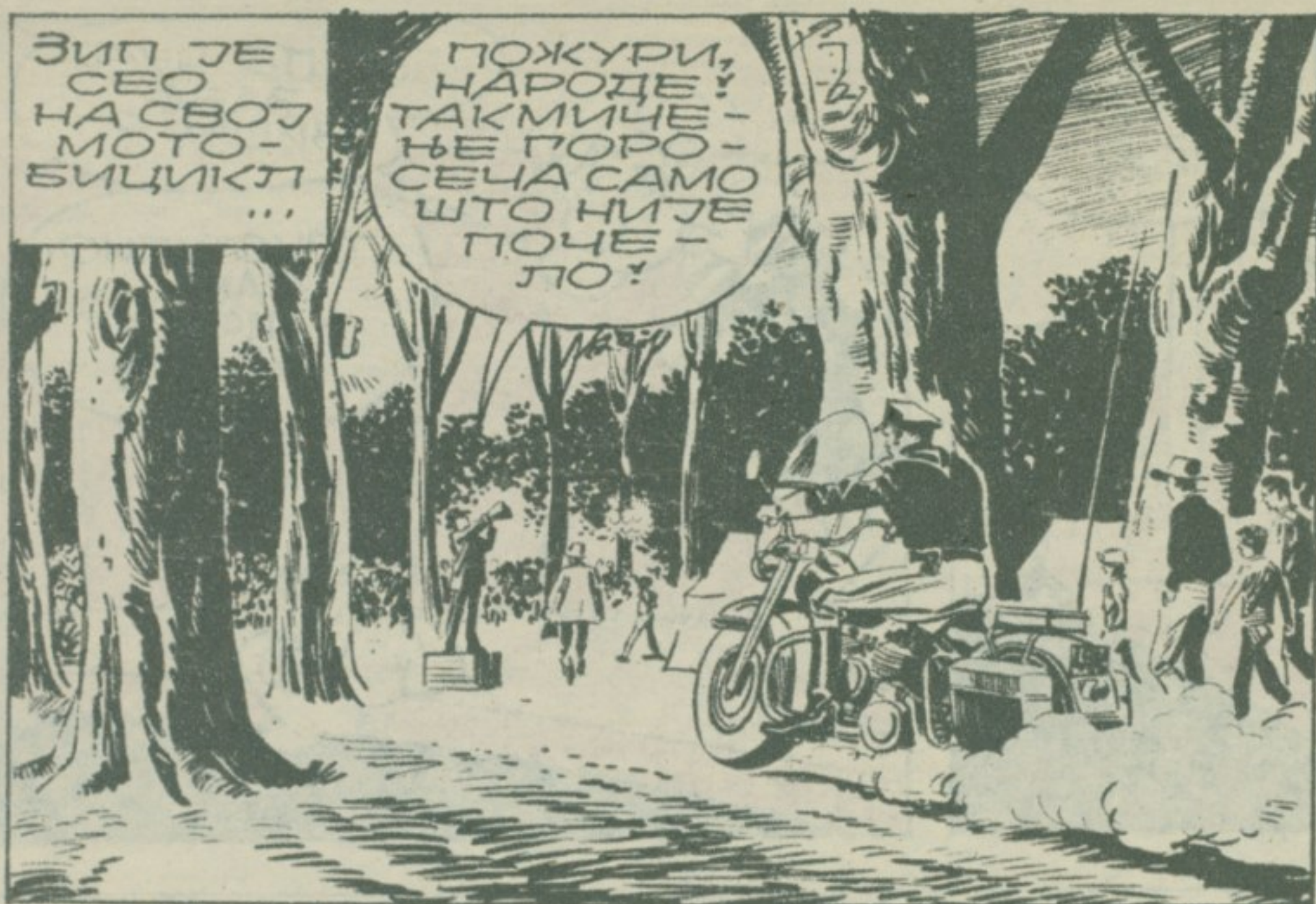
У ЛЕП СОС
СИ НАС
УВАЉИО,
НОЛАНЕ!

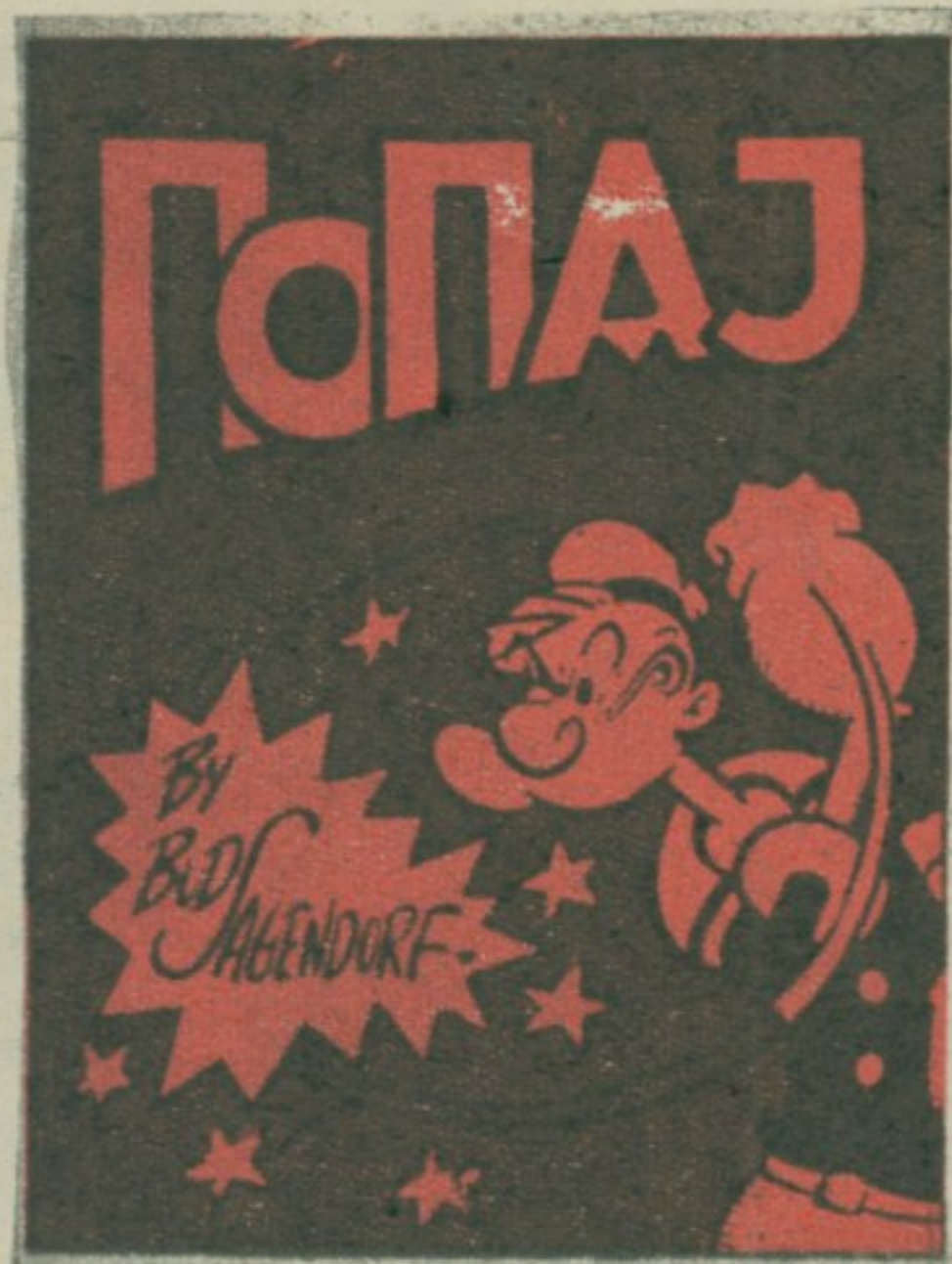
БРЕДИ ЈЕ
ЗНАО ДА ЈЕ
БЕКСТВО ИЗ
ЗАТВОРА НЕ-
МОГУЋЕ! ЗАТО
ЈЕ УДЕСИО ДА
НАС НАВЕДЕ ДА
ГА ПРЕБАЦИМО
У ДРУГИ
ЗАТВОР!

ПОМАГАЧИ СУ МУ
ОДЛИЧНИ! ДРВО
ЈЕ БИЛО ТОЛИКО
ЗНАЈАЧКИ ПРЕ-
СЕЧЕНО ДА ГА ЈЕ
САМО ТРЕБАЈЛО У
ПРАВИ ЧАС МАЛО
ГУРЊУТИ... ЧЕ-
КАЈТЕ, ИМАМ
ИДЕЈУ!

НУЛА Х*** ЛЉУДИ БЕЗ ТЕЛА

СЛЕДЕЋИ НАСТАВАК: ЗАСЕДА!

СА МОНБЛАНА К'О СА ДЛАНА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК И ФИРМА «МОНБЛАН» ВОДЕ ВАС НА НАЈВИШИ ВРХ ЕВРОПЕ

САЗНАЋЕТЕ КАКО ЈЕ ГОРЕ —
ВИДЕТИ КАКО ЈЕ ДОЛЕ И
ДОЖИВЕТИ МНОГА УЗБУЋЕЊА!

НЕЗАБОРАВНО ПУТОВАЊЕ НА КРАЈУ НА-
ГРАДНЕ ИГРЕ ДОНЕЋЕ ВАМ НАЛИВ-ПЕРО
«МОНБЛАН» А МАЛО ЗНАЊА И ВЕШТИНЕ
ЈЕДНУ ОД НЕКОЛИКО СПЕЦИЈАЛНИХ НА-
ГРАДА — ПОКЛОН ЛИСТА ПОЛИТИКИН ЗА-
БАВНИК.

ПОЧИЊЕМО ИДУЋЕГ ПЕТКА

● „Политикин забавник“ и „Winex“ из Беча у сарадњи са произвођачем прибора за писање, фирмом «Montblanc», организују наградну игру. Може да учествује свако ко за време наградне игре купи налив-перо, хемијску оловку или гарнитуру за писање овог познатог произвођача.

● Будуће власнике прибора за писање «Montblanc» очекује пут на истоимени планински врх. Места у аутобусу има за неколико путника. Колико ће њих да крене на Монблан о томе ћете сазнати више када почне игра. А ако поред путовања добијете и једну од вредних награда, онда сте стварно срећне руке!

ОНО ШТО МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ...

Од времена када се Жак Балма 1786. године први попео на највиши планински врх у Европи — Монблан, успевши да савлада његових 4807 м. висине, много се шта до данас променило. Додуше, још увек је изузетан планинарски подвиг попети се на Монблан, али је уз помоћ успињаче сваком омогућен прилаз до висине од 3843 м односно до једног од врхова у подручју Монблана званог Еги ди Миди или Јужна игла.

Посебну лепоту и атрактивност Монблану, смештеном на француско-италијанској граници између река Арве и Дора Балтеа, дају аутомобилски тунел и град Шамони. Тунел који истовремено спаја Италију и Француску, дуг је 12 километара. Прилази му се живописном долином Вал д'Аоста. Поред асфалтног пута који вијуга долином расуте су планинске куће, мотели и насеља. Монблан обавијен маглом и облацима доминира околином. Четинарска шума, оштар ваздух и непрестани тихи шумор настављају се и по изласу из тунела све до доласка у Шамони, одакле се креће на Монблан. Успињаче раде стално. Сви желе да се што пре попну на врх Еги ди Миди. То је највиша тачка на Монблану до које може свако да стигне.

...И ОНО ШТО ТРЕБА ДА СЕ ЗНА

1. Право учешћа у наградној игри има свако ко у некој од продавница канцеларијског материјала и књига купи НАЛИВ-ПЕРО, ХЕМИЈСКУ ОЛОВКУ или ГАРНИТУРУ ЗА ПИСАЊЕ фирме «МОНБЛАН». Зато обавезно приликом куповине тражите од продавца оверен рачун.

2. Рачун и попуњен наградни купон који ћете наћи у наредним бројевима нашег листа пошаљите на адресу: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, 11001 Београд, Македонска 29. ТИМЕ СТЕ СТЕКЛИ ПРАВО ДА УЧЕСТВУЈЕТЕ У ИЗВЛАЧЕЊУ И ДА БУДЕТЕ ЈЕДАН ОД ПУТНИКА НА МОНБЛАН.

3. Не заборавите: рачун послат без наградног купона или наградни купон без овереног рачуна неће се узимати у обзир.

У рачуну мора бити назначено да сте купили налив-перо, хемијску оловку или гарнитуру за писање фирме «Монблан».

4. Ако поред путовања желите и једну од посебних награда чека вас и наградни задатак али ћете тада уз рачун и наградни купон морати да пошаљете и одговор на наградно питање.

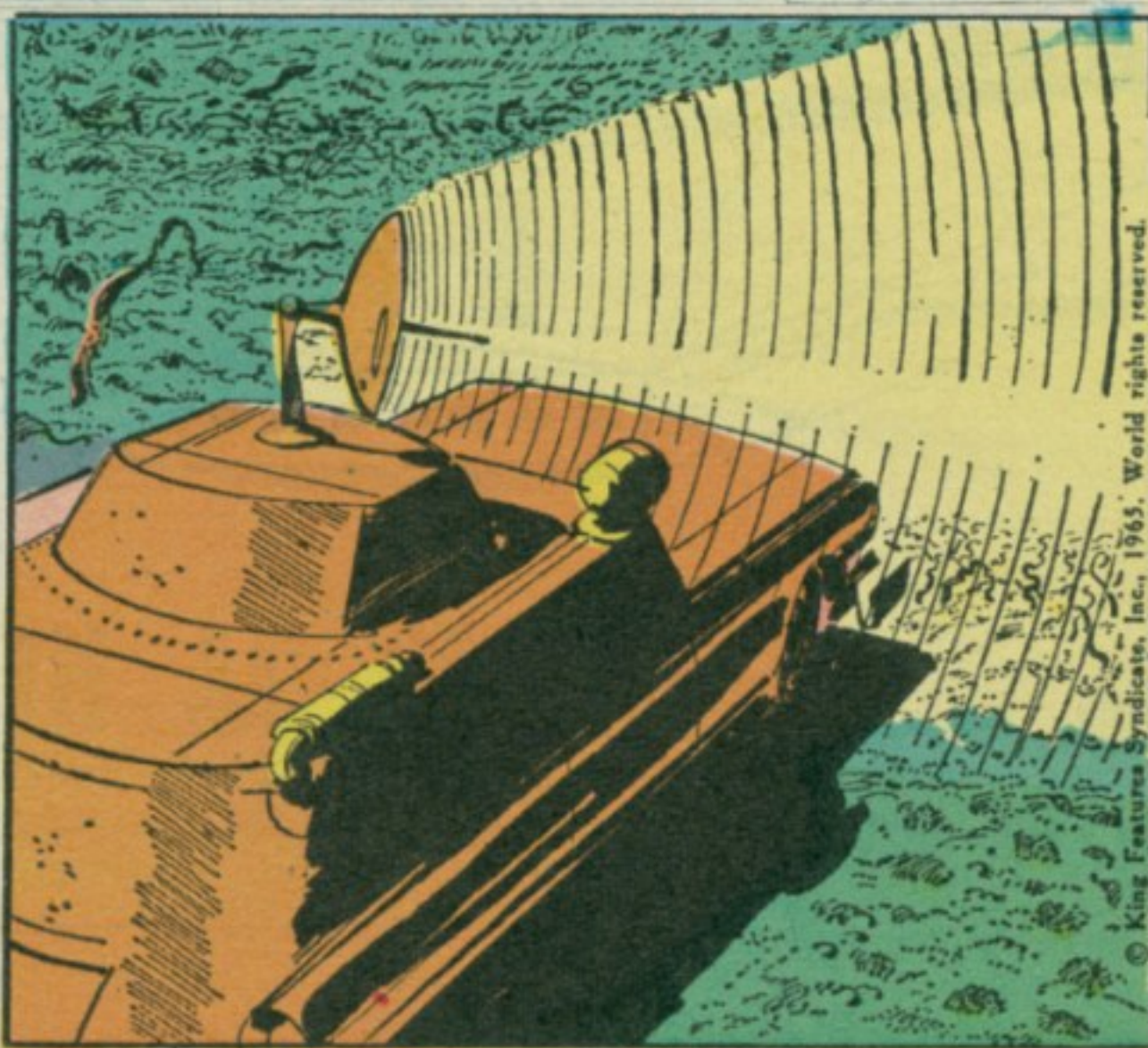
5. Лица млађа од 14 година не могу да путују на Монблан али могу своје право на путовање уступити неком ко је старији од 14 година а кога сами изаберу. У том случају добитници наградног путовања, млађи од 14 година, добиће од редакције Политикиног забавника посебну утешну награду.

6. Замена награда противвредношћу у новцу није могућна.

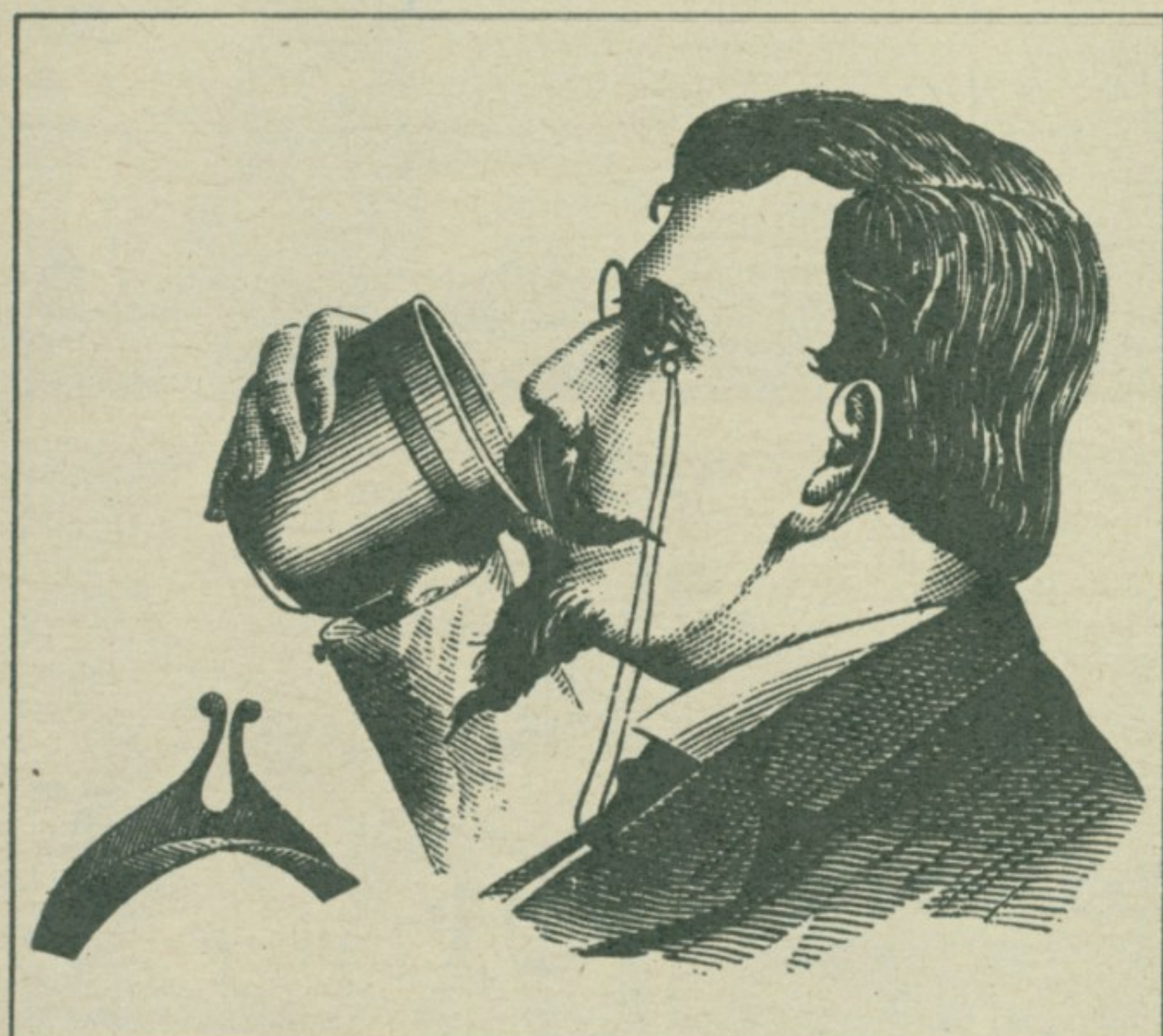
НАЛИВ-ПЕРА, ХЕМИЈСКЕ ОЛОВКЕ И ГАРНИТУРЕ ЗА ПИСАЊЕ «МОНБЛАН» МОЖЕТЕ КУПИТИ У СВАКОЈ КЊИЖАРИ И ВЕЋИМ РОБНИМ КУЋАМА ШИРОМ ЗЕМЉЕ

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ФАБРИКА У СВЕМИРУ!

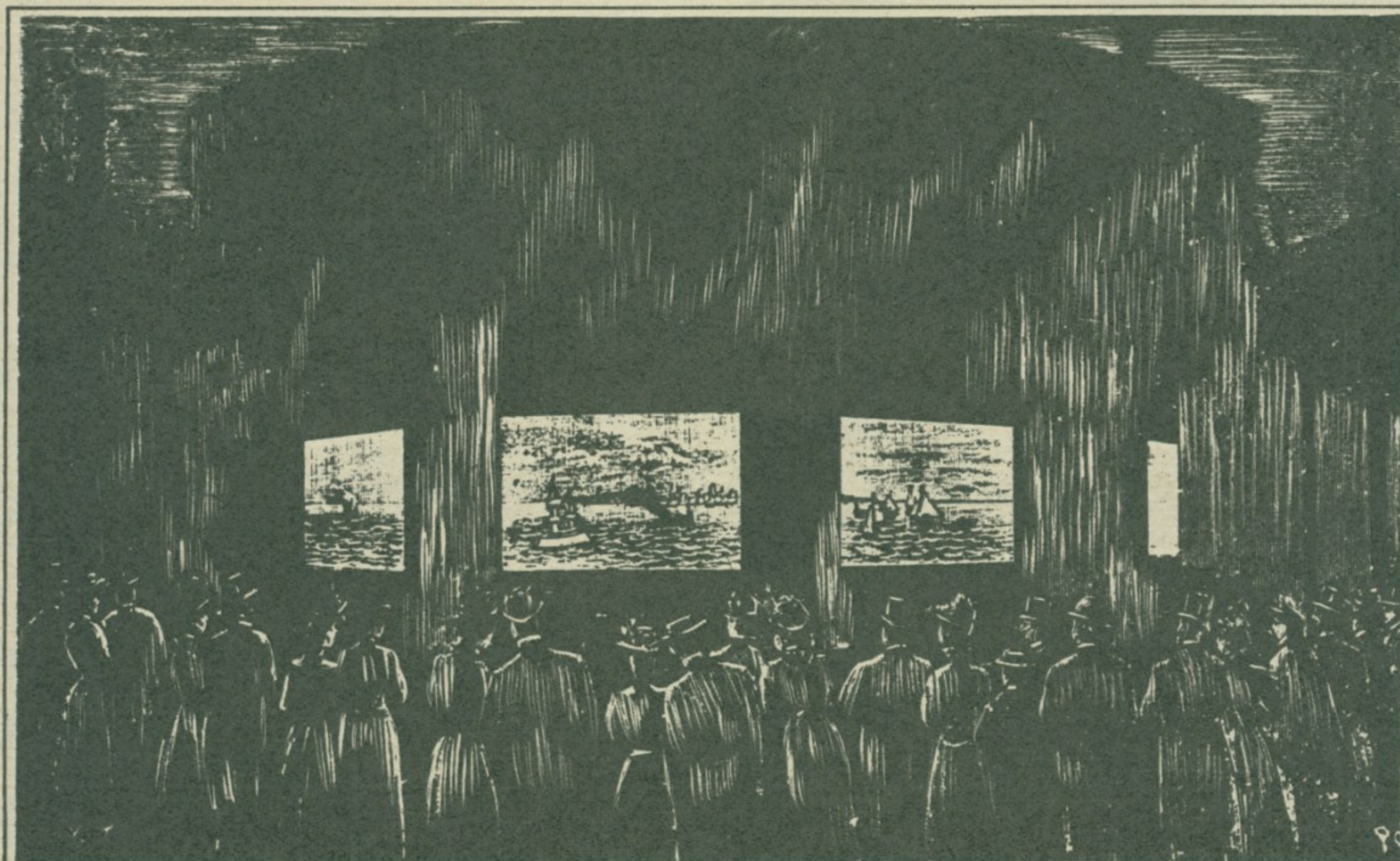
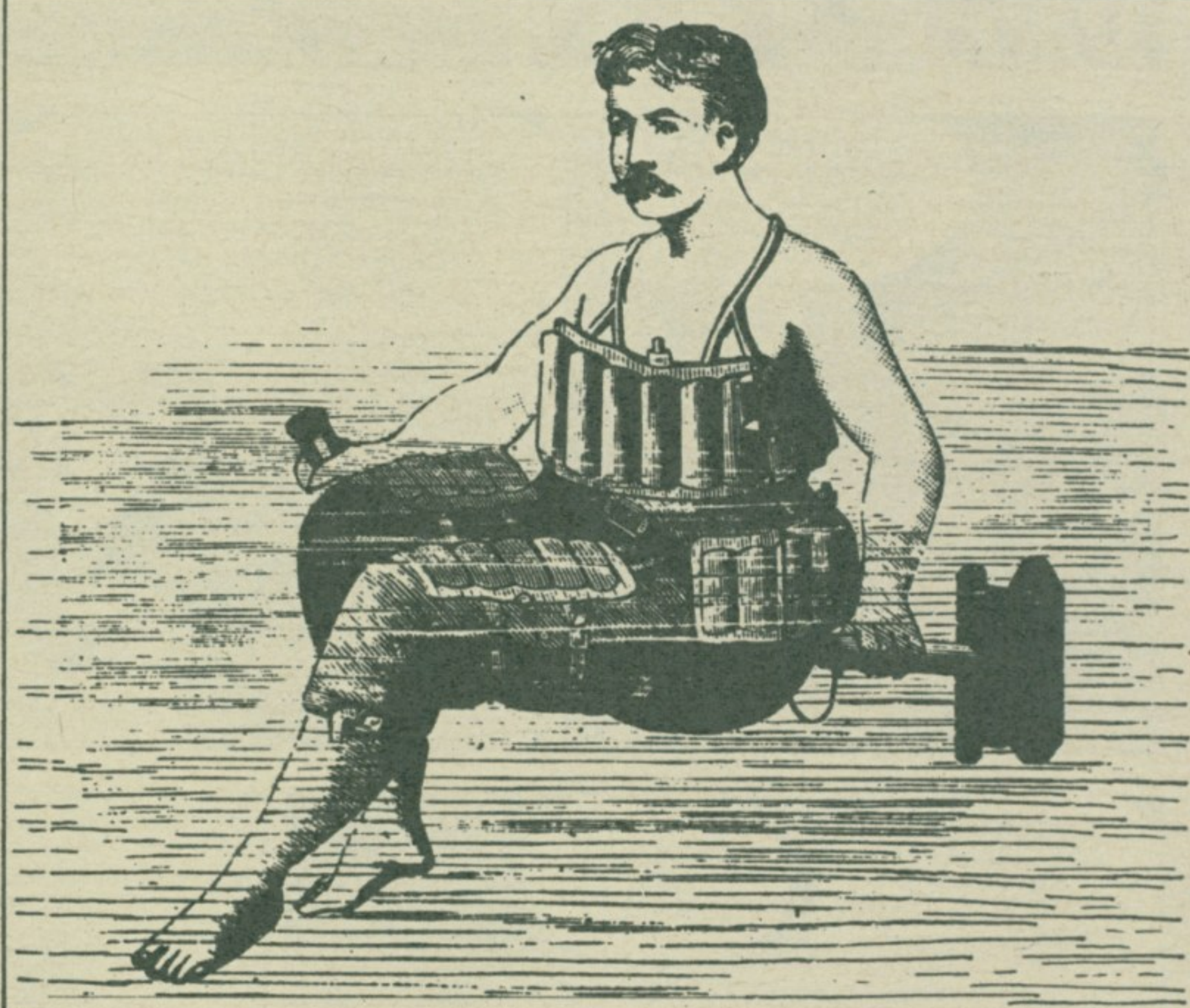

ШТИТНИК ЗА БРКОВЕ

Бркови, ма како неодрживи, задају својим власницима извесну главобољу јер прилично сметају приликом пића. То ипак није довољан разлог да мушкарац обрије овај длакави украс свога лица на који сви гледају са симпатијама. Човек који је пронашао начин захваљујући коме брадаљце могу безбрижно да сркују вино, ракију и остала пића може се с правом уврстити у списак добротвора човечанства. Управо због тога име Елије Рандолфа из Њујорка није сасвим заборављено. Он је 1872. патентирао изум који видите на слици.

АПАРАТ ЗА НЕПЛИВАЧЕ

Направио га је један Француз 1880. године. Купач десном руком помера ручицу која покреће пропелер иза његових леђа. Сталним померањем ручице напред — назад купач се лагано креће кроз воду, а надувачне врећице од гуме безбедно га одржавају на површини и чувају.

СТЕРЕОРАМА И ПАНОРАМА

Приказане су 1900. на светској изложби у Паризу. Оба система базирају на утиску путника, у возу који стоји, кад кроз прозор угледа воз у покрету — чини му се да се и његов воз креће. У стереорами „Песма мора“ гледаоци „путују“ бродом дуж обале Алжира. Призори се стално мењају. Позадина је насликана на спољној површини великог ваљка који се лагано окреће. На њему је 40 концентричних екрана са насликаним таласима. Екране покреће горе-доле електромотор системом полу-га, зглобова, точкова. Тако се верно дочарава путовање бродом. У панорами „Транссибирска железница“ гледаоци седе у вагонима и посматрају оно што је занимљиво на десетак хиљада километара дугачком путу од Москве до Пекинга. Пејзажи који се виде из воза верно су насликани на покретним екранима.

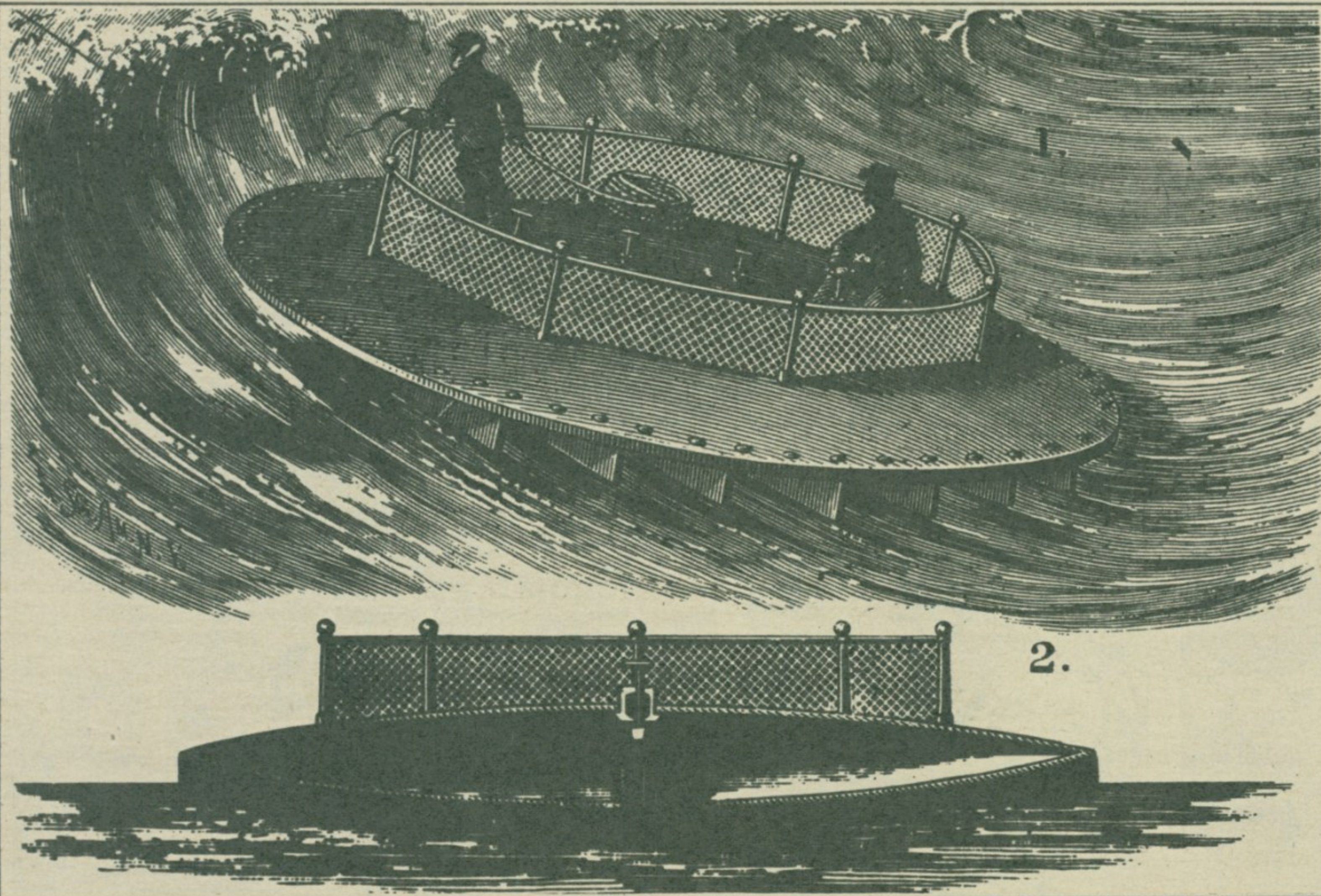
АУТОМАТСКА ЛЕПЕЗА

У САД се 1872. појавио уређај који омогућује угодно спавање и за време летњих жега. То је механизам на принципу сата који покреће опруга или тег. За њега је причвршћена полуга на којој висе дугачки каишићи. Њихово треперење хлади ваздух и тера инсекте.

У САД се 1872. појавио уређај који омогућује угодно спавање

ПРАВЉЕЊЕ КИШЕ

Одавно се зна да топовска паљба, када је небо облачно, може да изазове јак плусак. Изум Данијела Раглза из Фредериксбурга у САД заснива се баш на тој појави. Његов циљ је да у горњим слојевима атмосфере изазове потресе који ће довести до стварања кише. Он то чини помоћу балона који се високо у ваздух подиже помоћу нитроглицерина или барута, а експлозију изазива електричним путем. Прву такву кишу „направио“ је 1880.

ЧАМАЦ ЗА СУРФ

Чамац за сурф — велике океанске таласе — изумео је 1879. године Ричард Такер. Чамац је округао, горња и доња страна су му испунчене. Чitava унутрашњост у ствари је велики резервоар испуњен сабијеним ваздухом који служи као погон. Погонски уређај је једноставан и састоји се од цеви постављених у правцу крме. Свака цев налази се између две кобилице. У цеви су уграђени вентили којима се рукује с палубе. Чамцем се управља тако што се према потреби затварају ваздушни вентили на једној или другој страни. Овај чамац није за далека путовања јер му је погонска снага за краћа растојања. Предност је што га не покреће мотор, па не може да се поквари. Осим тога, веома је стабилан и на највећим морским таласима.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Четири девојке и младић стајали су наред складшта збијени једно уз друго, гушећи се, лица поцрнелих од дима, и са ужасом посматрали пламене језике који су посезали за њима са свих страна. У једном углу просторије топило се на ватри осам тона шећера, чинећи врућину неподношљивом.

Зидари, који су у паничној журби тестерисали решетке на малом прозору складшта, зачуше неколико узастопних прасака налик на пушчане хице: конзерве с храном експлодирале су од топлоте...

ПРЕКАСНО ЈЕ

Негде пред подне тог октобарског дана 1968. године, продавачица Керол Моуз напустила је приземље велике лондонске самоуслуге. Хтела је да искористи што немало много муштерија и да из складшта на првом опрату донесе нову робу. Али, само што је ушла у ходник, осетила је дим, а одмах затим опазила да у удаљеном углу гори хрпа картонских кутија. Пламен је лизао зидове и пео се до саме таванице.

Керол је одмах подигла узбуну. Млади шеф самоуслуге Ричард Џонс излетео је из своје канцеларије и потрчао у радњу, наређујући продавцима да је напусте.

— Брже, брже! — викао је док је особље, не схватајући о чему се ради, споро и са гунђањем остављало посао.

У међувремену Керол се попела у кантину поред окладашта да упозори службенике који су се налазили на ручку. На вест о пожару сви су скочили и појурили у приземље, кроз пламен који је већ захватио степениште. Керол је застала да провери има ли кога у тоалету, а затим потрчала за њима. Прекасно! Пламен је већ узео маха и потпуно затворио пут.

Осврћући се панично око себе, Керол је приметила да није сама. Четири колеге стајале су на излазу из канине и беспомоћно гледале у њу. Биле су то 16-годишње трговачке помоћнице Анцела Вилоуби и Џенис Едвардс, 28-годишња Кетлин Кинг и 18-годишњи Ричард Хезлоп.

— Брзо, кроз прозор у тоалету! — узвикнула је Керол.

Сви појурише у том правцу. Али, одмах су увидели да је прозор сувише мали да би се могли провући, а уз то га је од тла раздвајало читавих шест метара.

У међувремену, пламен је већ стигао до врха степеништа.

— И у складшту постоји прозор! — прва се сетила Керол.

Сви настадоше у густом, црном диму.

ЗАДИРКУЈУ НАС!

Само што су ушли у складште, пожар захвати инсталације и светлости нестале. Црвени одсјај ватре поигравао је на њиховим преплашеним лицима. У полумраку и диму јасно се видео само бели правоугаоник подељен црним линијама.

— На прозору су решетке! — узвикну Анцела. Схвативши да више нема наде, девојке почеше да вриште од страха. Кетлин Кинг, мајка двоје деце, плакала је, а астматич-

УПОМОЋ, РАДЊА ГОРИ!

Девојке су вриштале од страха, астматични Ричард Хезлоп лежао је без свести а једини излаз био је — прозор с решеткама!

ни Ричард Хезлоп лежао је на једној гомиди конзерви и дахтао.

За то време на равном крову испод складишног прозора седело је шест грађевинских радника. Мирно су јели, и не слутећи шта се догађа у њиховој непосредној близини. У једном тренутку, подигли су главе и угледали девојку како иза прозорског стакла нешто виче и маше рукама. Само су се насмејали, мислећи да их задиркује.

Тада Кетлин замахну песницом и разби стакло. Керол дохвати прву конзерву која јој се нашла при руци и хитну је кроз прозор, умало не погодивши једног радника у главу. За њом излете још једна конзерва: бацила ју је Анцела Вилоуби.

— Упомоћ! — повикала је Керол. — Овде гори!

Напоље је већ куљао дим. Радници скочише, а један гурну кроз прозор велики чекић.

— Покушајте да сломите решетке! — викнуо је. — Лакше је изнутра!

Анцела, висока свега метар и три десет, извила се и из све снаге ударила чекићем, али се занела и пала. Керол дохвати чекић. Она и Кетлин наизменично су ударале, али се решетке и не померише. Кад је видео да тако не иде, зидар Реј Браун спусти се мердевинама с крова да потражи тестеру за метал. Већ после минут-два он и његов колега Хемонд стругали су решетке, док су остали гвозденим полулама покушавали да их разлабаве.

ПРВО ЋЕ КЕТЛИН!

Девојке, поцрнеле од дима, биле су већ на измаку снаге. Пламени језици дотицали су им одећу. „Го-

тово је“, помислила је Кетлин, чија је рука од ударца у стакло била сва крвава. „Или ћемо се погушити, или изгорети“. Ричард Хезлоп је и даље лежао на гомиди конзерви.

Најзад, шипке отпадоше. Отвор који се указао био је широк свега пола метра, али довољан за провлачење.

— Прво госпођа Кинг! — рече Керол и девојке с напором прогурале њено поцрнело тело кроз отвор. Затим дохватише Ричарда Хезлопа који је већ био у несвести.

Тренутак касније сви су седели на крову и удисали пуним плућима. Доле на улици могли су да виде масу узбуђеног света и ватрогасце који су трчали тамо-амо.

— Смешно — причала је касније Анцела Вилоуби — али моја прва мисао кад сам се нашла ван опасности биле је: штета, упропастила сам нови бели џемпер!

Џејмс Портер

НОВЈ НАШЕ ВОЈИ

Застава Треће пролетерске (крајишке) народноослободилачке ударне бригаде, основане 22. VIII 1942.

Застава 24. српске ударне бригаде, основане 28. IX 1944.

Застава Прве пролетерске народноослободилачке ударне бригаде, основане 21. XII 1941. у Рудом.

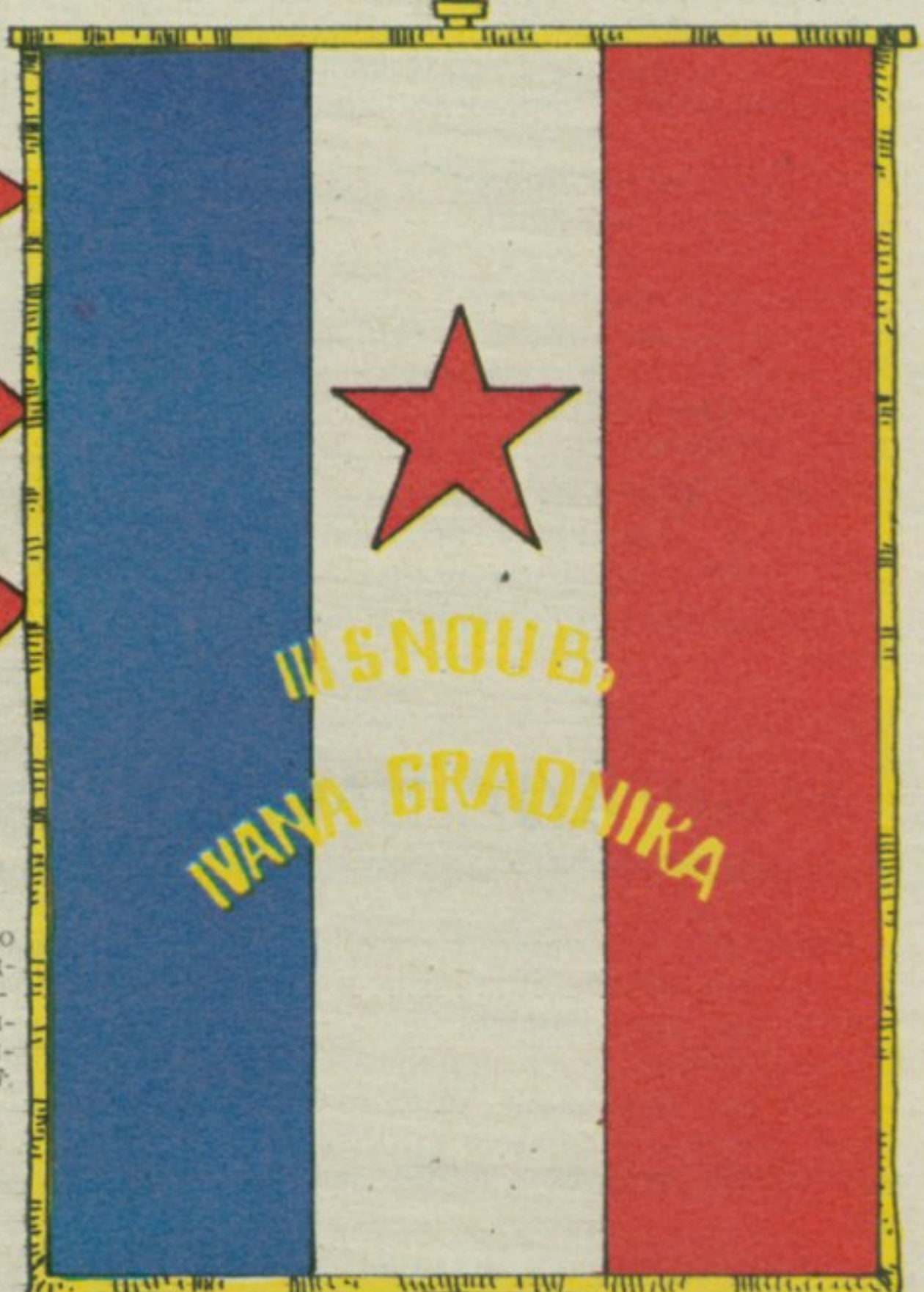

Застава V црногорске пролетерске бригаде, основ. средином јуна 1942.

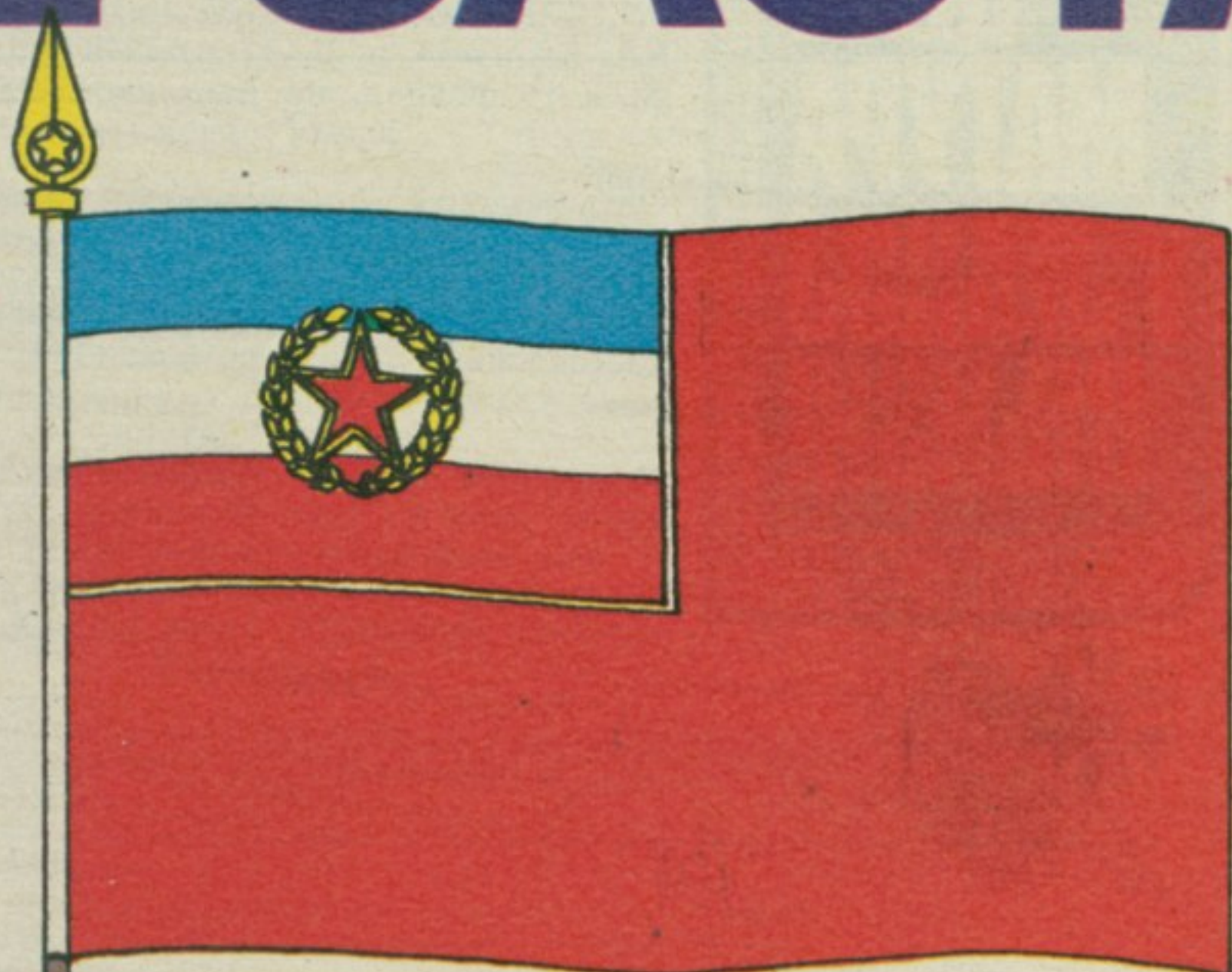
Застава XIII пролетерске народноослободилачке ударне бригаде „Раде Кончар“, основане 7. XI 1942.

Застава III македонске народноослободилачке ударне бригаде основане 26. II 1944.

Застава III словеначке народноослободилачке ударне бригаде „Иван Градник“, основ. 10. IV 1943.

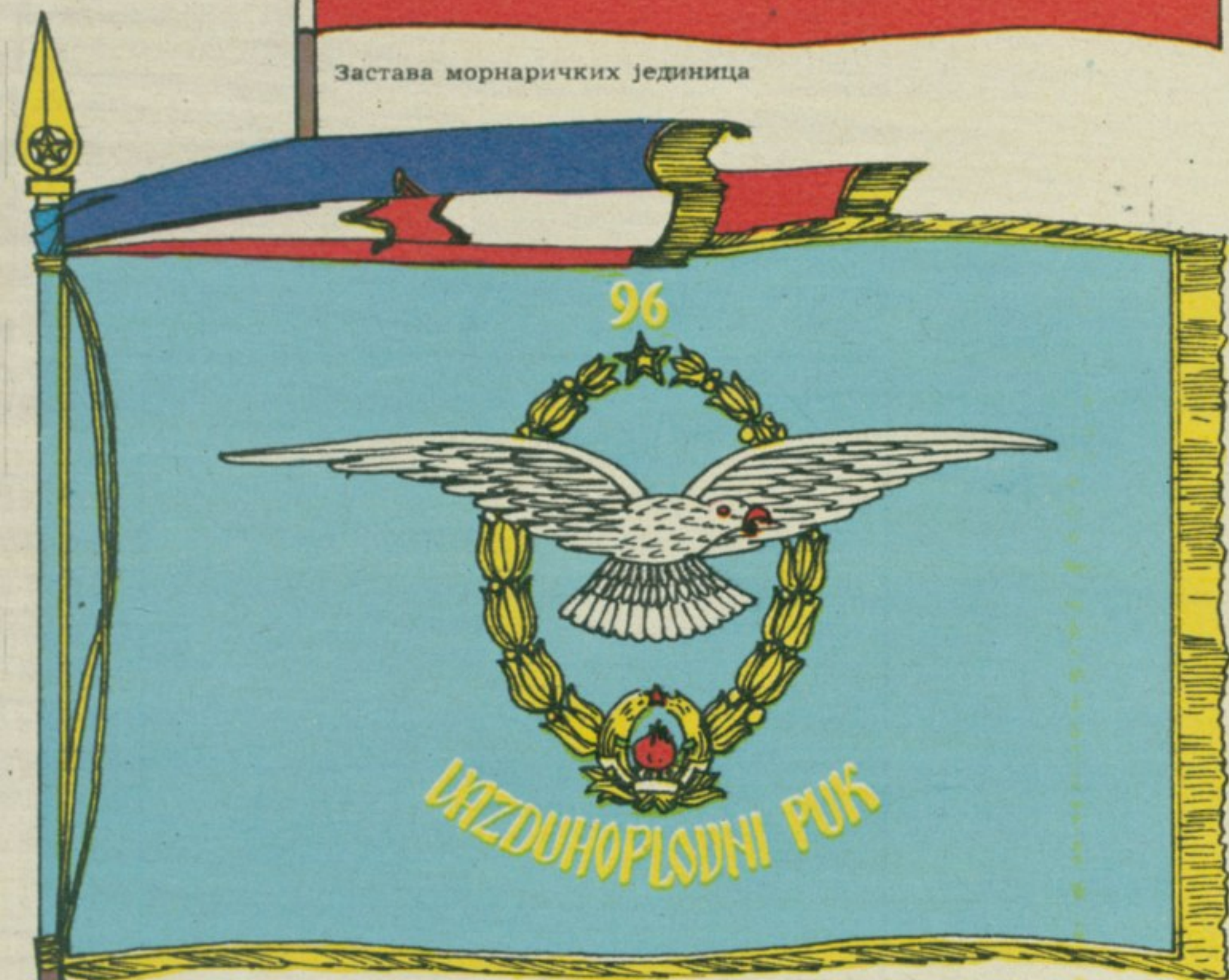
НЕ ЗАСТАВЕ ЈНА

Застава морнаричких јединица

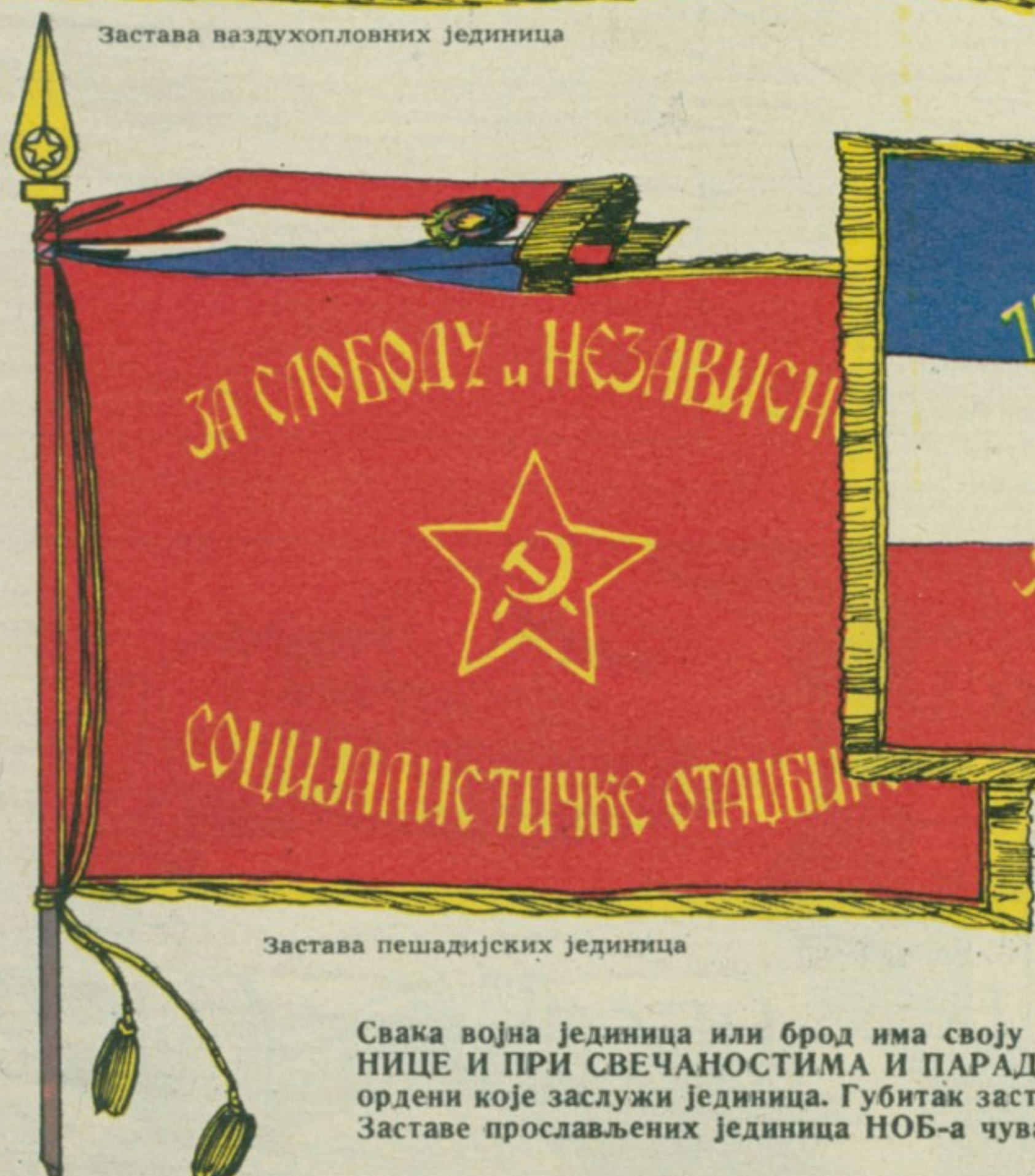
Застава морнаричко-десантних јединица

Застава ваздухопловних јединица

Застава гарде

Застава пешадијских јединица

Застава пролетерских јединица

Свака војна јединица или брод има своју заставу која се чува у команди ЈЕДИНИЦЕ И ПРИ СВЕЧАНОСТИМА И ПАРАДАМА износи у строј. На њу се стављају ордени које заслужи јединица. Губитак заставе у рату сматра се највећом срамотом. Заставе прослављених јединица НОБ-а чувају се у Војном музеју ЈНА у Београду.

$$\frac{tg 45^\circ}{\sqrt[3]{64}} = ?$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“ (I књига за први, II књига за други, III књига за трећи разред гимназије, техничких и осталих средњих школа). Књиге садрже комплетну израду свих задатака! Наручите дописником или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 40 динара. Ко наручи све три књиге заједно, платиће свега 100 динара!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

СРЕДЊОШКОЛЦИ! МАТУРАНТИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ

ИСТОРИЈА, БИОЛОГИЈА, ГЕОГРАФИЈА, СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК, ФИЗИКА, ХЕМИЈА и МАТЕМАТИКА за I, II, III и IV разред, по наставном плану у једној књизи.

Овај познати приручник на чијем састављању је радила група искусних педагога, представља идеалан уџбеник за брзо и ефикасно понављање и састављање градива из наведених предмета у току школске године, као и за припрему матуре.

Приручник има 378 страна и веома повољну цену од само 40 динара. Плаћање поузећем приликом пријема књиге.

Поруџбине слати на адресу: НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, 11000 БЕОГРАД — Француска 7.

ИЗАБРАНА ДЕЛА МАЈНА РИДА

1. Коњичка патрола
2. Ловци на скалпове
3. Са Мисисипија
4. Јахач без главе
5. Поверена тајна

Цена комплекта: 70 дин.

Љубитељи пустоловне литературе с великим уживањем ће читати ова дела прослављеног Мајна Рида.

Купац који наручи цео комплет од пет књига за готово (плаћање у року од 30 дана или поузећем), добија бесплатно дело Крешимира Батистића „ТАЈАНСТВЕНА ГАЛИЈА“.

ИЗАБРАНА ДЕЛА КАРЛА МАЈА

1. Винетуови наследници
2. Махараџино благо
3. Трапер Јастребов кљун
4. У долини смрти
5. Сибирски ловац
6. Шумска утвара

Цена комплекта: 90 дин.

Сигурно је да читаоцима не треба посебно представљати Карла Маја, писца незаборавних књига о борбама и авантурама освајача прерије. Цео комплет од шест књига представља целику под заједничким насловом „КОЛОНА НЕУСТРАШИВИХ“.

Купац који наручи свих шест књига за готово (плаћање у року од 30 дана или поузећем), добија као награду и седму књигу, дело домаћег писца историјских романа Милорада Јанковића „ОМИШКЕ СТРЕЛЕ“.

ИЗАБРАНА ДЕЛА ФЕНИМОРА КУПЕРА

1. Ловац на јелене
2. Последњи Мохиканац
3. Пионери
4. Извидник
5. Прерија

Цена комплекта: 120 дин.

Пет књига које садржи овај комплет представљају једну целину под насловом „КОЖНА ЧАРАПА“. Главне личности ових романа, славни ловац и извидник Нати Вампо, познатији под надимком „Кожна чарапа“ и његов нераздвојни пријатељ Индијанац Чингачгук — „Последњи Мохиканац“.

канац“, доживљавају низ узбудљивих авантура које се читају с напетости и у једном даху.

Купац који наручи свих пет књига за готово (плаћање у року од 30 дана или поузећем), добија бесплатно дело Жерара Периоа „КРОЗ НОВ ВЕЛИКОГ ДРВЕЋА“.

Сви наведени комплекти могу се купити на отплату са најмањом месечном ратом од 30 дин. Попуњену и оверену наруџбеницу пошалјите на адресу: НИП „МЛАДО ПОКОЉЕЊЕ“, 11000 БЕОГРАД, ФРАНЦУСКА 24.

НИП „МЛАДО ПОКОЉЕЊЕ“
11000 Београд, Француска 24

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем за готово (поузећем) — на отплату (непотребно прецртати):

„Изабрана дела Мајна Рида“
комплет-а у вредности од дин. _____

„Изабрана дела Карла Маја“
комплет-а у вредности од дин. _____

„Изабрана дела Фенимора Купера“
комплет-а у вредности од дин. _____

(Име, очево име и презиме)

(Број поште, место, улица и број)

(Овера о запослењу за купце на отплату)

(Потпис наручиоца)

Уплату ћу извршити у року од 30 дана (поруџбина за готово), односно у _____ месечних рата (поруџбина на отплату) на жиро рачун: „Младо покољење“, Београд, бр. 608-1-206-1.

ВЕЛИКА НАГРАДНА ПРОДАЈА КЊИГА

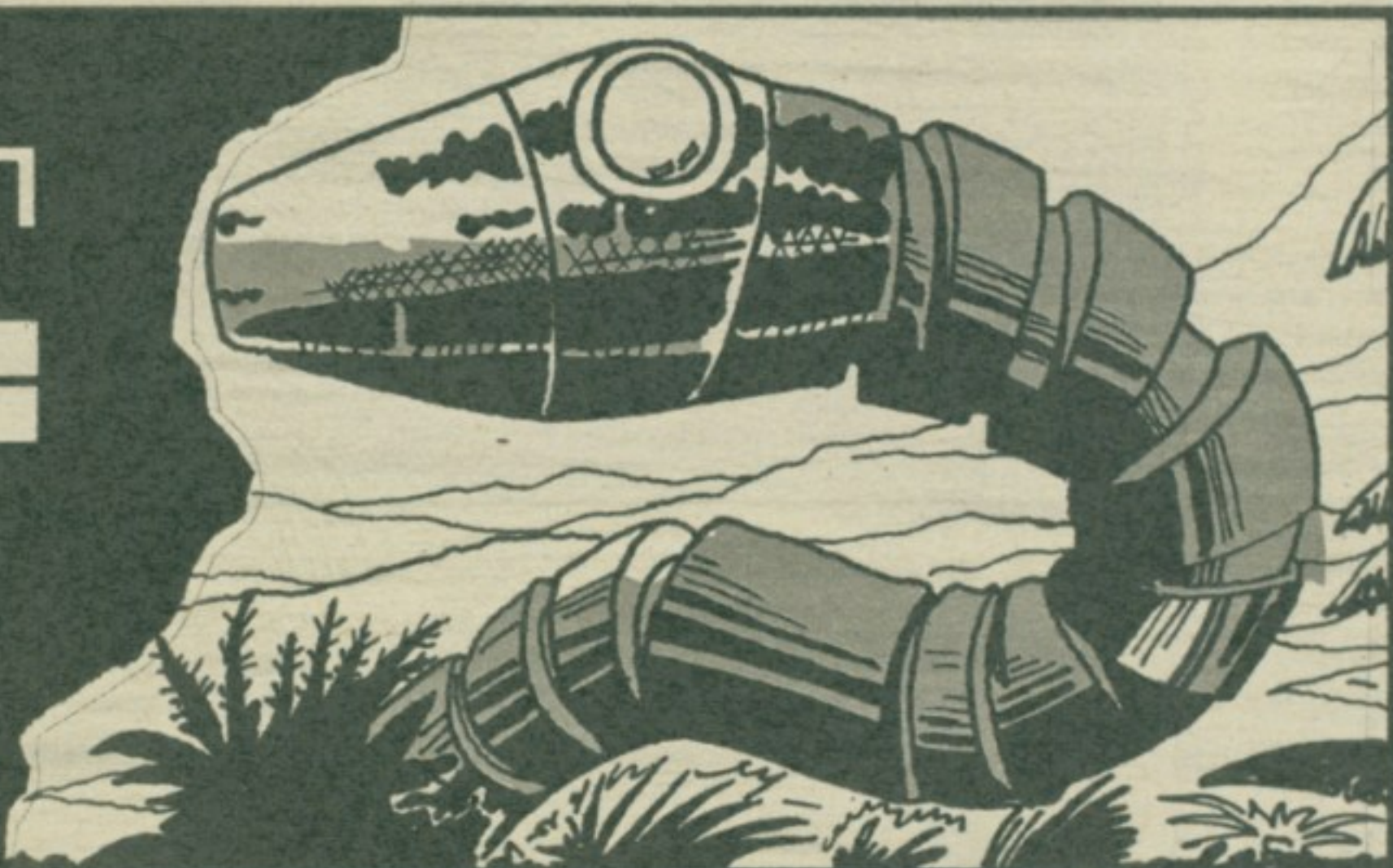
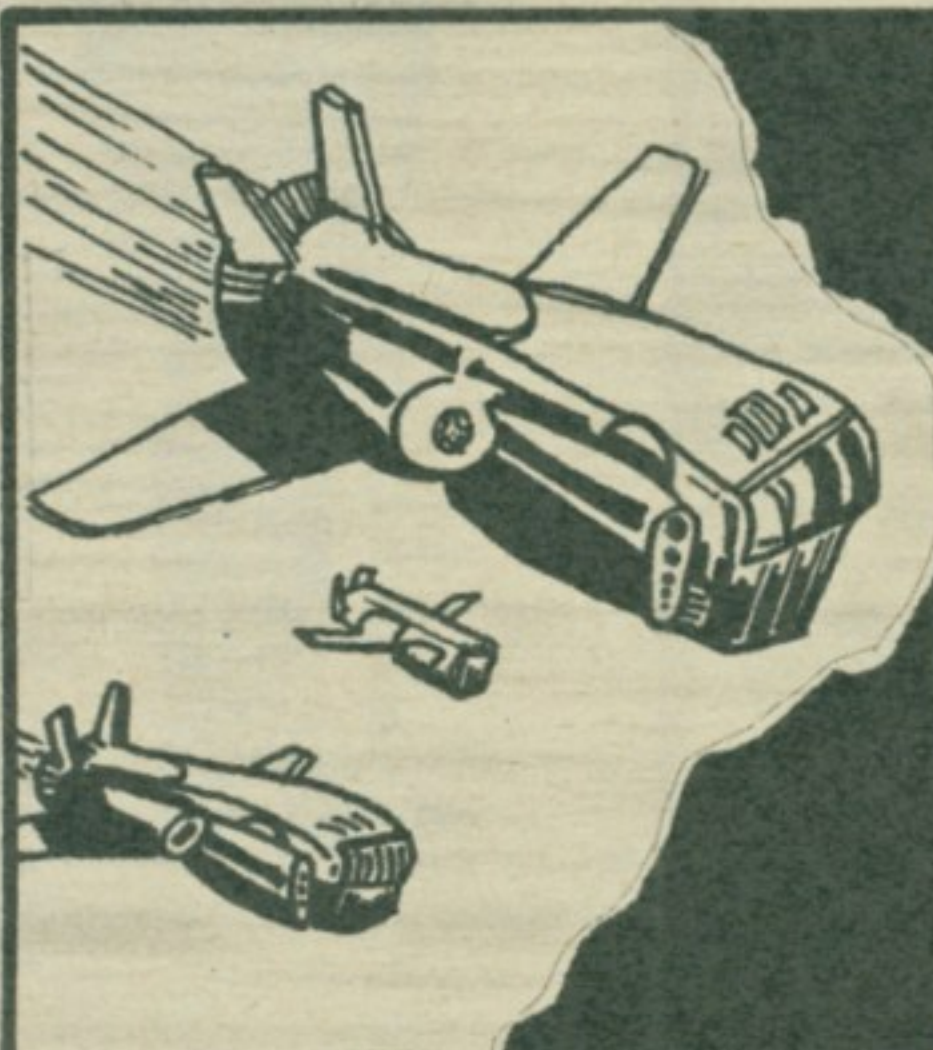
НИП „МЛАДО ПОКОЉЕЊЕ“,
БЕОГРАД

Драги читаоци!

Издавачка кућа „Младо покољење“ организује сталну наградну продају књига из својих богатих колекција. У овом броју ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА нуди вам следећа издања:

У ИДУЋЕМ БРОЈУ
КОМПЛЕТАН СТРИП

ПИТОН:
„РАДИОАКТИВНИ
ДОШЉАЦИ“

НАЈЛЕПШЕ ЛУТКЕ СВЕТА

ЉУБИЦА * ХИПИ-ЦУРИЦА

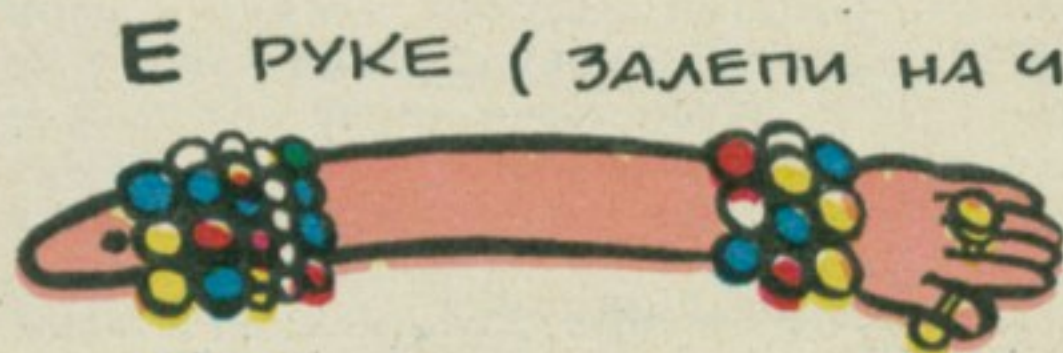
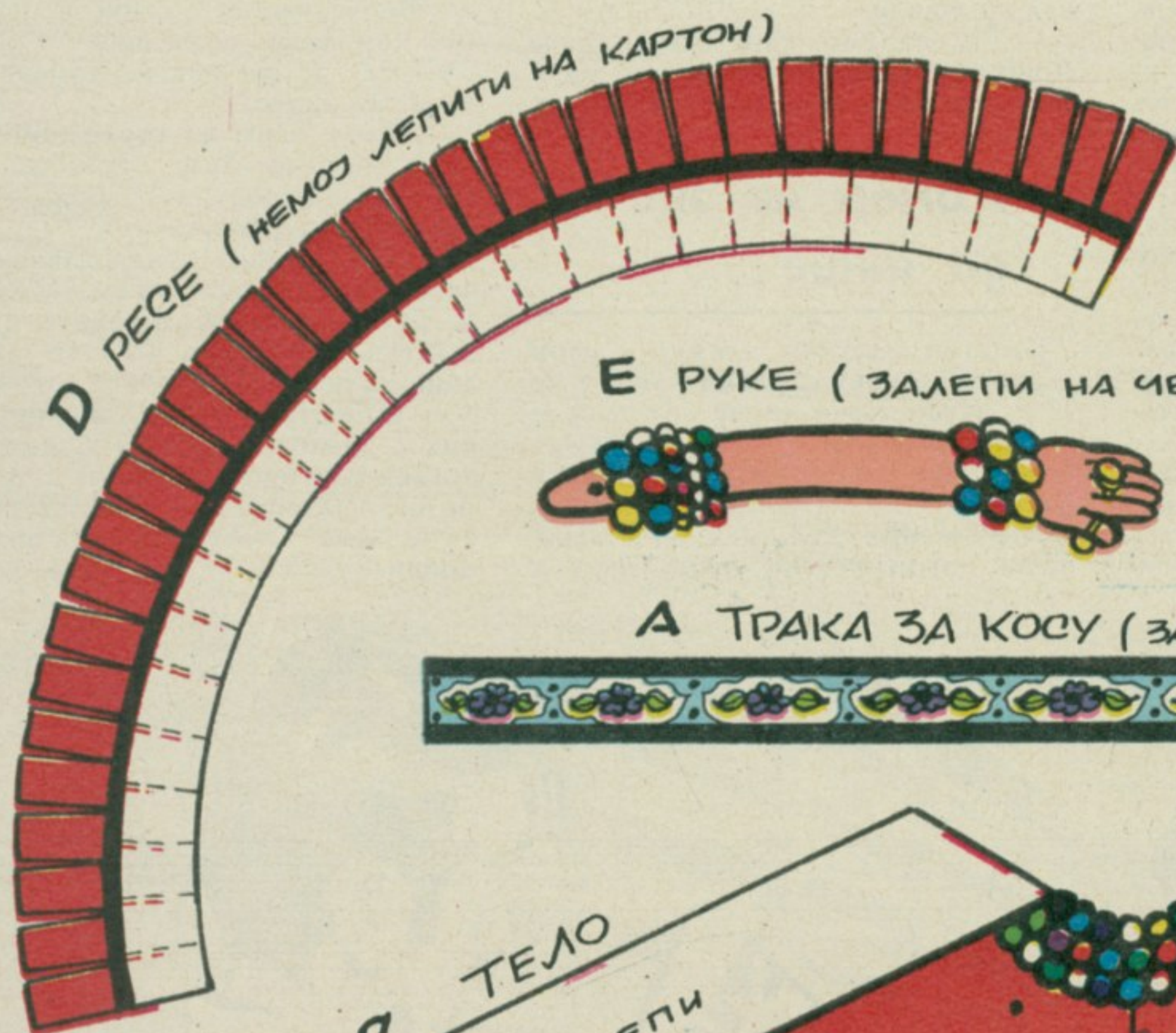
Представљамо вам ЉУБИЦУ, ХИПИ-ЦУРИЦУ и предлагемо да је сами направите и тако употпуните своју колекцију најлепших лутака света.

ГЛАВА: линг-понг лоптицу обој ружичастом темпером. Да би боја боље прилађала уз површину лоптице, четкицу најпре насапуњај, па је тек онда умочи у боју. Кад се боја осуши, пробуши лоптицу и у њу увуци штапић дугачак десетак сантиметара. Нацртај очи, уста а од вунице направи косу (1). Затим око косе залепи траку А. Минђуше В пресавиј на месту где се два круга додирују, а кругове залепи један за други, провуди кроз сваку минђушу конач и закачи их за траку (2).

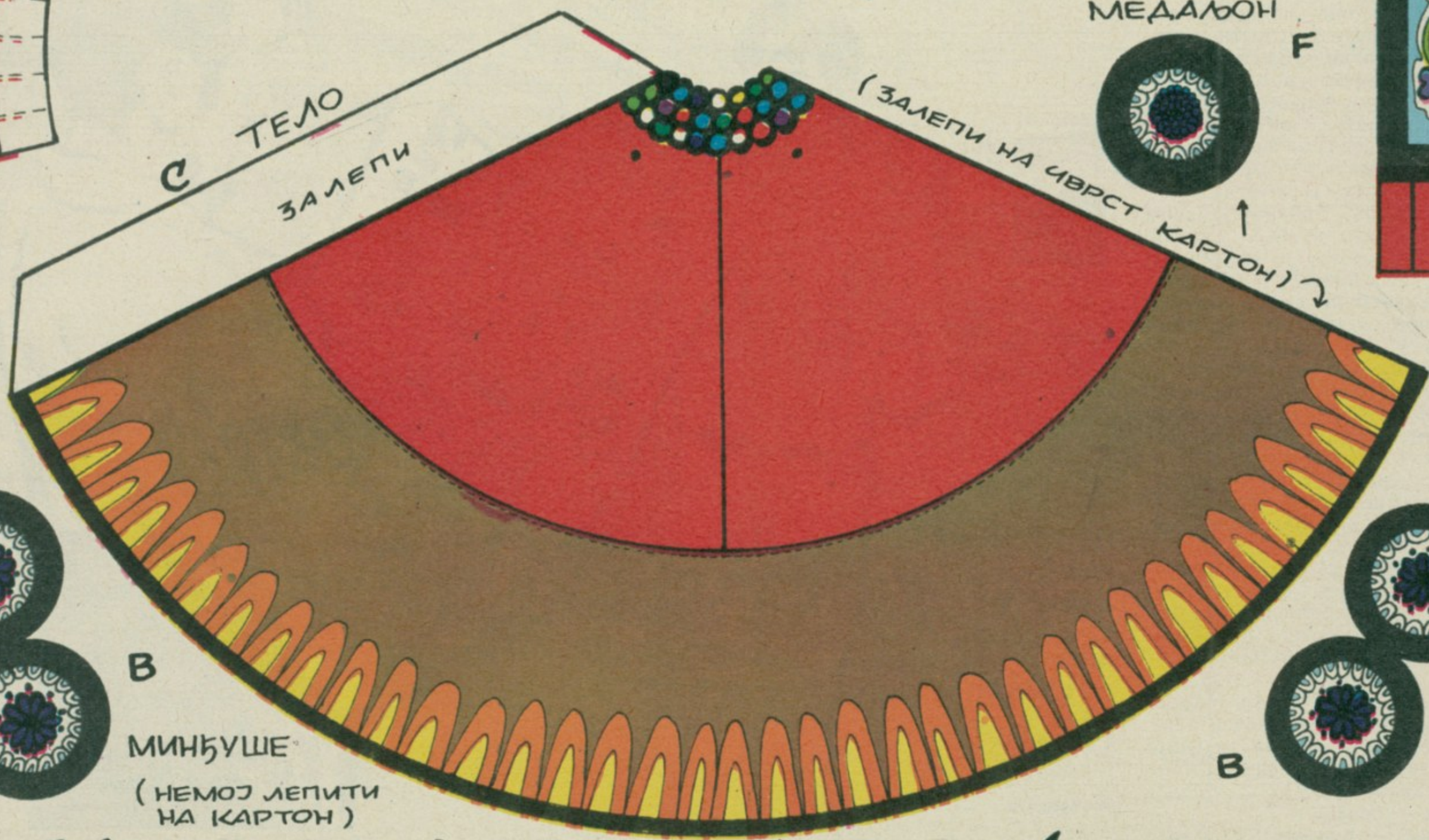
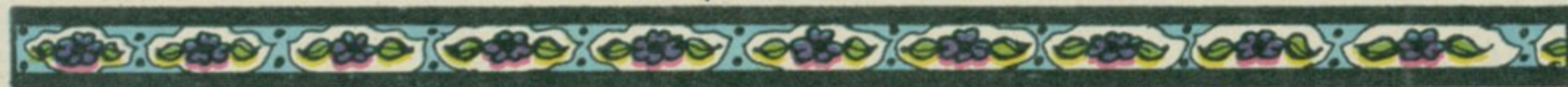
ТЕЛО: тело С и руке Е залепи на картон, а кад се лепак осуши, исеци по ивицама и залепи на означеном месту (залепљено тело преба да има облик купе). На тело залепи ресе D (3) и пришиј руке Е (4). Затим у тело увуци штапић са луткином главом, стави јој медаљон F закачен о дужи конач око врата (5). На крају јој око врата омотај и шалче G.

Поред сваког дела тела или детаља на нашем цртежу пише да ли треба да га залепиш или не.

G ШАЛ (НЕМОЈ ЛЕПИТИ НА КАРТОН)

A ТРАКА ЗА КОСУ (ЗАЛЕПИ ЈЕ НА ПАПИР ЗА ЦРТАЊЕ)

B МИНЂУШЕ (НЕМОЈ ЛЕПИТИ НА КАРТОН)

F МЕДАЉОН (ЗАЛЕПИ НА ЧВРСТ КАРТОН)

B

Све су нацртали

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЖЕРАР КЛАЈН

—НИСМО ДОСТОЈНИ КУЛТУРЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА! — ТВРДИО ЈЕ ДРАР. ЊЕГОВ ПОМОЋНИК МИСЛИО ЈЕ ДРУКЧИЈЕ

Људи из Одељења за истраживање прошлости ударцем ноге су отворили врата и ужурано ушли у мрачну просторију. Унутра је било хладно као у ледници. Док су се кретали, удишући стогодишњи ваздух, лица су им замишљала за широке векове паучине која је лелујала од изненадног струјања ваздуха.

Зидови су били обложени књигама. Стакла на једином прозору била су тако потамнела да су једва пропуштала светлост. Један човек приђе и покуша да га отвори, али се дрвени оквир распаде и стакло уз звекот паде на под. Налет ветра подиже прашину с тла и људи устукнуше кашљући и покривајући уста рукама. Светлост обли зидове.

— Књиге... — прошапта капетан Драр. — Праве књиге!

Слика живих боја

Он баци поглед кроз прозор. Затрован предео био је прекривен скрамом трепераве светлости, а радиоактивни облаци лебдели су над брдима. Око куће, споља црне и као угљенисане, тињале су на ледени упорне ватре, такође стогодишњи остаци једне катастрофе.

— Изгледа да смо најзад нашли оно што смо тражили — рече капетан. — Последњу библиотеку бившег света. Право је чудо како је одолела! Мора да су је специјално градили за будућност!

Неке књиге биле су повезане у кожу и при додиру су пријатно грејале руку. Али, златна слова на њима била су већ тако избледела да их је било немогуће разазнати. Друге су биле у живим бојама, мало похабане на откривеној страни али зато као нове на онима које су биле заштићене.

Драр насумце извуче једну и отвори је. Лице му доби изненађен израз.

— Од хартије су! — рече обрћући је у руци. — Све је од хартије! Ово мора да су примерци од велике вредности. Можда ћемо најзад ипак сазнати ко су били Шекспир, По, Сервантес, Цицерон, Гете, Хомер, Андерсен, Томас Ман...

Сарадници су га слушали с пажњом. Неки су чак и скинули своје шлемове. Један од њих пружи капетану неку велику књигу.

— Сlike — рече.

— Сlike? — понови Драр гласом који је подрхтавао од радости. — Репродукције, мислите? У пла-

мену су нестали сви музеји света. Више и не знамо шта је то сликарство. А сад су пред нама, ох, надам се, стотине, хиљаде репродукција!

Дуго је посматрао омот књиге. Цртеж је био запањујуће реалистичан, а боје живе, живе и контрастне.

— Да, да — сањарио је. — То је та снага, та лепота примитивне уметности... Госпoде, како нас је цивилизација отупела!

Вишезови и ракеће

Напрезао се да прочита старинска слова:

— Дожив... Доживљаји Индијанаца... па то је дивно! Већ у наслову се види генијалност! Хм, никада нисам чуо за ову књигу. Колику је написао? Тако мало знамо о стварима које су постојале пре Рата...

Сарадници су унели и расклопили један огроман сто. Он је ускоро био претрпан књигама чији су омоти светлуцали у сумраку као жеравице, дајући у хладној просторији утисак као да преју. Драр је седео са својим људима, прелиставао и читао.

У глави су му се стварале нејасне слике: видео је запенушане коње како се пропињу у витешким борбама; митраљезе који су коси-

ли, шуме у пламену и авионе који се руше... Људи су умирали с капљицама зноја на челу и искривљених усана, бикови су јурили на црвене мараме, младићи и девојке шетали су загрљени, ракете су јуриле ка непознатим просторима па се враћале или нестајале, водили су се ратови...

Капетан је био смушен од тог обиља приказа. Готово побожно, отварао је књиге једну за другом, док су сарадници влажили стране да се не би поцепале, прелиставали, бележили, рачунали и копирали. На крају су брижљиво послагали књиге у металне сандуке које су по том односили хеликоптери.

Кад су завршили, над светлוצавим пределом био се већ увелико спустио мрак. Полице су биле празне, а просторија још хладнија него кад су дошли.

— Готови смо, капетане — рече Драров помоћник. — Све смо завели, обележили и запаковали.

Хомер не зна да љише

Капетан одсутно климну главом и окрену задњу страну књиге коју је читао. Неко време без речи је гледао пред себе.

— Каква књижевност! — изустив најзад. — Може се мерити са највећим делима ХХI века. У ствари, наши писци не би никад били у

стању да напишу нешто овако.

Опет се замислио. Његови потчињени ћутали су и чекали да још нешто каже. Он је то и учинио:

— Кад помислим да смо се сматрали вишим од њих! Па ми не бисмо имали чему да их научимо — пре би могло бити обрнуто!

— Можда ће вас занимати шта смо пронашли? — упаде обазриво помоћник.

— Свакако.

— Па, ево: нема ни Шекспира, ни Дантеа, ни Сервантеса. — Помоћников глас био је пун разочарања. — Ни Игоа, ни Гетеа, ни Хомера...

— Варате се! — прекиде га капетан. — Управо држим у руци једног Хомера — „Илијаду“ и „Одисеју“. Можда ћете се зачудити али мислим да то није ништа нарочито. Вероватно су слични и остали, они које нисмо пронашли.

— Па где сте нашли Хомера? Ја га нисам видео!

— Међу овим илустрованим књигама — рече Драр поносно. — Цртежи су, додуше, добри... Далеко бољи од текста...

— Али, он није оригиналан — рече помоћник с оклевањем. — Хомер је био Грк, а приметите да је текст на енглеском. Можда је кривица до превода!

— Којешта! Реците, молим вас, има ли разлога да текст буде лоше преведен? Нема. Дакле, лош је сам по себи. Хомер није знао да пише, то је јасно! Срећа — бар су цртежи добри.

— Управо сам прочитао „Илијаду“ и „Одисеју“ — рече Драр. — Цртежи су добри али текст није ништа нарочито!

— Можда — сложи се помоћник.
— И погледајте, молим вас, то решење! — прекиде га капетан у заносу. — Видите ли како им сви ма текст излази из уста, тако да се одмах зна ко шта говори. Изванредно!

— Нашли смо још тридесет две такве књиге. Наслови су: „Нахра- нићу те оловом“, „Ко се смеје у мртвачком ковчегу“, „Леш под пато сом“, „Обрачун у Тексасу“ и тако даље. Читава библиотека!

— Како је то оригинално! — Смејао се Драр. — Шта кажете — „Ко се смеје...“ Ха, ха, ха.

Какво ошкриће!

— Али нема ни Шекспира ни Дантеа — понови упорно помоћ- ник.

— А у кожным повезима?

Помоћник узео један списак.

— Једна историја бокса — чи- тао је — књига о телефону, затим о псима, онда „Психологија пауко- ва“ са графиконом и статистичким подацима...

— Графикони и статистика! Ге- нијално! Какво откриће! Читава једна цивилизација рађа се пред нашим очима... Знате шта, тај Шекспир и Данте, биће да су то ипак неки другоразредни писци... Можда нису ни заслужили да их штампају на хартији. Јер, подсе- њам вас да су све књиге које смо нашли израђене од тог ретког ма- теријала. Очигледно, онај који је пра- вио библиотеку извршио је строг избор... Ах, просто видим тог старог, образованог човека који је пре сто година седео у овој библио- теци и са тугом посматрао кроз прозор како букте ватре, очекују- ћи и своју смрт и смрт културе... Али, ево, није имао за чим да жали јер смо ми пронашли његово бла- го! Сад имамо у рукама сведочан- ство о генијалној прошлости и мо- жемо да је реконструисамо.

— Рат је био тренутан — приме- ти помоћник. — Смрт их је све изне- надила и не верујем да су стигли да направе неки избор.

— Понављам да нисте у праву! — узвикну капетан изнервиран. — Избор мора да је извршен, јер ово што смо нашли управо одго- вара представама које смо имали о XX веку.

— Нисам сигуран — одговорио је тихо помоћник.

Помоћник споро схваћа

Ушли су у свој апарат и узлете ли над светлуцав предео. Драр је гледао пред себе. Изгледао је ве- ома незадовољан.

— Ви ништа не схватате, драги колега — рекао је најзад. — Ухва- тили сте се за те такозване „класи- ке“, и то тако тврдоглаво као да сте их читали! Чуди ме да вас умет- ност XX века оставља хладним. А ја сам њоме усхићен. Чини ми се да уопште нисмо достојни те култу- ре...

Његов глас постаде несигуран а очи му се напунише сузама, толико је био потресен. „Какав идиот, овај мој помоћник“, мислио је, увређен због тога што овај не дели његово дивљење. „Људи споро схватају. Можда ће проћи векови док буду у стању да виде ствари онако како их ја видим...“

Он се окрете помоћнику.

— Ваш случај ћемо још испитати у Одељењу — рече. — Како неко попут вас може да буде истражи- вач прошлости?

ПЛОЧА ЗА ВАС

220

Вероватно се сви још сећају „Осмјеха“, хита некадашње Групе 220, која је наступала са са- да соло-певачем Драгом Млинарцем. Група од- недавно поново посто- ји, али са овим члановима: Хусеин Хасанефендић (гитара), Иван Стан- чић (бубњеви), Бранко Вукмановић (вокал) и Не- над Зубак (бас). За љубитеље рок-музике снимила је на својој првој плочи две композиције: „ДУБИ ДУ-ДИ, ДУБИ ДУ-ДА“ и „КИШИ И МАЛО ЈЕ ХЛАДНО“. Издање Југотона, цена 11,20 дин.

ЛАБИ

Енглески певач, гитари- ста и композитор Лаби Сифре познат је широ- кој публици откад је са својим синглом „Мора бити љубави“ ушао на британску листу десет најпопуларнијих. Пос- ледњих месеци успешно је наступао са Ајком и Тином Тарнер, групама Холис и Карпентерс, а ан- гажован је и за турнеју Сјупримса у Енглеској. „ПЛАЧ, СМЕХ, ЉУБАВ, ЛАЖ“ и „ЗАШТО СИ ОТИШЛА, ЗАШТО СИ МЕ ОСТАВИЛА“ су ком- позиције са његове последње плоче коју је из- дала РТБ. Цена је 14,20 дин.

У ПЕТ КЊИГА
ЦЕЛА БИБЛИОТЕКА,
У ЈЕДНОЈ БИБЛИОТЕЦИ
ЦЕО СВЕТ!

БИСЕРИ ЗА СТАРЕ И МЛАДЕ

СПЕЦИЈАЛАН ПОПУСТ
ЗА ЧИТАОЦЕ
„ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“!

Писане једноставно и популарно, књиге ове библиотеке штампане су ћирилицом са илустрацијама у првокласној вишебојној техници. Луксузно су опремљене у тврдом повезу и са пластифицираним корицама. На крају сваке књиге налази се азбучни речник најважнијих појмова.

Библиотека „ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ“ нису само нова знања из области математике, енергије, археологије, музике и историје људског друштва. Читајте и сазнајте:

Како је Тутанкамон преварио пљачкаше фараонских гробница!

Зашто још нико није измислио перпетуум мобиле!

Како је славни Хајдн компоновао мелодије за музичке часовнике!

Да ли математичари помажу артиљерцима.

ОВО И НИЗ ДРУГИХ ЗАНИМЉИВОСТИ НУДИ
ВАМ БИБЛИОТЕКА КОЈА СЕ МОЖЕ КУПИТИ
ЗА ГОТОВО И НА ОТПЛАТУ

ИП „ВУК КАРАЦИЋ“ 11001 Београд,
Краљевића Марка 9

НАРУЦБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем:

КОМПЛЕТ од 5 књига библиотеке „ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ“ по цени од 200 дин.

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 180 дин.

НА ОТПЛАТУ у највише 10 месечних рата од по 20 дин. почев од _____ 19____ године. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплатница. (Непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Име и презиме _____

Занимање _____

Поштански број и место _____

Адреса стана _____

Назив и адреса радне организације _____

Овера о запослењу

(Потпис и печат овлашћеног лица)

Наруцбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак чека пензије.

КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА МОГУ ПОДИЋИ КОМПЛЕТ КЊИГА СВАКОГ РАДНОГ ДАНА ДО 15 ЧАСОВА У ПРЕДУЗЕЋУ „ВУК КАРАЦИЋ“, Краљевића Марка 9, Београд.

Наруцбенице слати на адресу предузећа.

ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ

МУЗИКА

Бенџамин Бритн и Имоџин Холст

ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ

АРХЕОЛОГИЈА

Роналд Цесар

ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ

ЕНЕРГИЈА

Ланселот Хогбен

ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ

ПУТОВАЊЕ КРОЗ ВРЕМЕ

Едвард Кардељ

ТАЈ ДИВНИ, ЧУДЕСНИ СВЕТ

МАТЕМАТИКА

Ланселот Хогбен

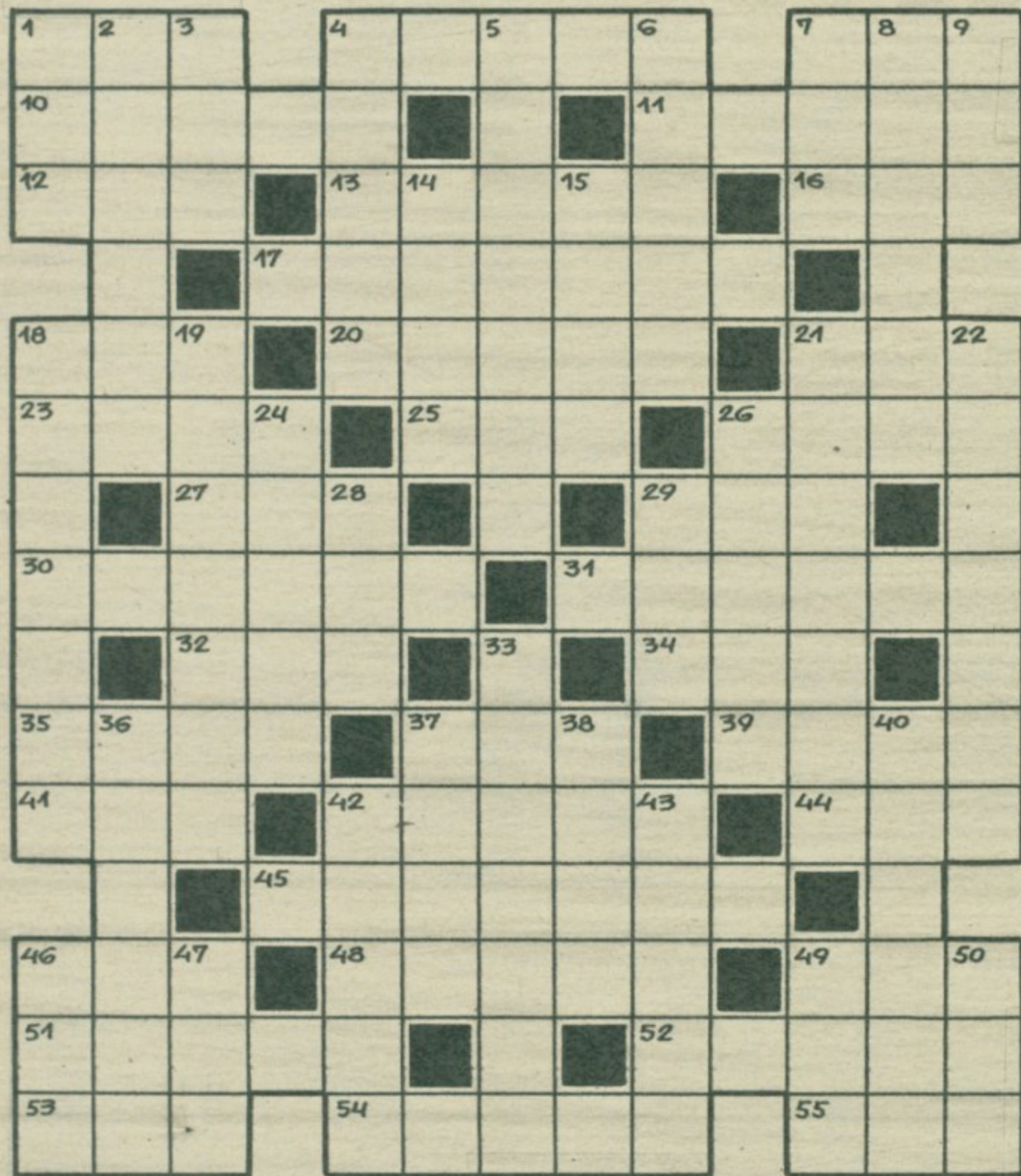

ВОДОРАВНО:

1) језеро у Северној Америци, 4) име београдског песника Поле, 7) речна риба, 10) покретачка машина, 11) део електричних кола, 12) прчко слово, 13) венчани прстен (множ.), 16) течност која се цеди из воћа, 17) жичани музички инструмент, 18) целокупно, 20) прилог за време, 21) лука у Израелу, 23) богиња пролећа код старих Словена, 25) име глумице Мањани, 26) пергамски краљ баснословног богатства, 27) богиња србе код старих Грка, 29) Ужичанин, 30) део старе ратничке опреме, 31) јужно воће (множ.), 32) летовалиште у близини Опатије, 34) врста шловаче, 35) личност из Дизнијевих стрипова, 37) страна света, 39) арабљански поглавица, 41) врста врбе, 42) продавалица, трговина (турц.), 44) име глумице Гарднер, 45) пратилац, трабант, 46) један плодар, 48) минерал, сулфат баријума, 49) већина, 51) савезна држава САД, 52) водено пространство, 53) јужно воће, 54) врста америчког малог медведа, 55) новозеландско дрво за бродоградњу.

УСПРАВНО:

1) назив, 2) врста поврха, 3) име наше старије глумице Рине, 4) река у Босни, 5) париски универзитет, 6) шпански боксер, 7) умокаш, 8) део прибора за писање, 9) индустријска биљка, 14) место у близини Београда, 15) река у Словенији, 18) врста уметника (множ.), 19) издање неке књиге, 21) пустиња у Чилеу, 22) наука о општим бројевима, 24) град у Чилеу, 26) мириси, 28) стара турска титула, 29) аустралијска птица тркачица, 33) мала сиромашна кућица, 36) двориште, (турц.), 37) индустријска биљка, 38) старо германско племе, 40) врста морске рибе, 42) сисар из реда глодара, 43) хемијски елемент, 46) немачки књижевник („Чаробни брег“), 47) улица (пров.), 49) богиња земље код старих Грка, 50) лична заменица.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) „Узорана ледина“, с, п, 10) корал, р, н, 11) Тит, 13) трема, 14) оба, 16) азил, 18) Ана, 19) анал, 20) намет, а, 22) обити, а, 23) утва, 25) Птуј, з, 26) кум, 28) рвачи, 29) ада, р, 31) Оди, 32) ему, а, 33) мак, 35) Изола, 36) Грк, а, 38) раца, 40) атар, р, 42) свила, л, 45) икако, 47) тава, 48) сос, 50) инат, 51) Ири, 52) алати, 54) или, л, н, 55) пират, ц, т, 56) омаловажавати.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Миролуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Преплата за нашу земљу: годишња 88,00 дина, полугодишња 44,00 дина, тримесечна 22,00 дина. Преплата за иностранство: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44,00 дина. Уплате на текући рачун 608-1-82-1. Годишња преплата у странијој валути: DM 36 — \$ 12 — FF 56 — Sfr 40 — Skr 52. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 608-620-3-3-32000-10-54. Поштански факс 124. Телефони: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 31/1 тел. 22-711.

На основу нишлених републичког секретаријата за културу СРС број 413-21/72-03 од 20. VII 1972. године не плаћа се порез на промет.

ШАХОВСКИ БУКВАР

Најлепше вас молим да ми у рубрици „Мала пошта“ одговорите ако можете на ово питање: где бих могао набавити неку књигу о шаховским отварањима и упитите о шаху. Мислим да то интересује многе ваше читаоце.

Един Софтић, грађевински школски центар Дервента.

У „Спортској књизи“ у Београду, Македонска 19 могу се набавити следеће књиге о шаху:

Кодекс шаховских отварања — др Петра Трифуновића и инж. Георгија Пољакова, цена 50 н. д.

Бјелица: Шаховска читанка, цена 20 н. д.

Бора Ивков: Шта су то завршнице, по цени 20 н. д.

У штампи је Шаховски буквар, такође од др Петра Трифуновића, проширено издање, за које се још не зна цена. Такође се могу набавити и занимљиве књиге из ове области: Кроз шаховски свет, 20 н. д.; Шаховски сусрети столећа од Бјелице, 30 н. д. За шаховску круну, Фишер — Спаски, писац Петар Трифуновић, свега 8 н. д.

Све ове књиге можеш купити у самој продавници „Спортске књиге“ у Београду, али и поузећем. То значи да је довољно да се обратиш дописником на адресу Македонска 19 и кажеш које би књиге хтео да ти пошаљу и ускоро ће ти их поштар донети. Њему ћеш и платити.

ДРЖИ ДЕЦУ У УСТИМА

Драги Забавнице, негде сам прочитао да постоји риба која своје младунце чува у устима. Да ли је то могуће и која је то риба?

Дејан Петковски, Скопље, Ул. маршала Тита 15.

Мала афричка риба Нромис стара се о породу на начин који је непознат осталим животињама. Она полаже врло мало икрe, 20 до 30 комада (док остале рибе полажу на хиљаде, а бакалар и до милиона!) Оплођену икру женка Нромиса носи у устима све док се из ње не излегу младунчад. То траје две недеље и за то време женка, плашећи се да не прогута потомство, готово ништа не једе.

Кад се излегу, младе рибице напуштају мајчина уста и почињу да лови. Ипак, у прво време не удаљују се од мајке и при најмањој опасности траже спас у њеним устима.

САТ КОЈИ СЕ САМ НАВИЈА

Мој друг Тома Станковић има перфектан сат који упитите не мора да навија и сме с њим да се купа. Тата му га је платио 200 хиљада. Оно за купање уверио сам се, али за навијање не верујем. Има ли таквих сатова, Забавнице, и како они раде?

Михајло Јовановић, Дунавска 17, Београд.

Поред обичних часовника који морају да се навијају после одређеног времена постоје и други који се сами навијају — аутоматски. У почетку се механизам тих сатова покрене помоћу једног кључа а затим је довољно покренути руку на којој је сат и он се сам навија. Ради најмање 32 часа, а како ниједан човек не спава толико, ови часовници не престају да раде ни ноћу.

НИЈЕ КАСНО

Имам 14 година и још од малих ногу заволела сам балет, али материјалне прилике ми нису допустиле да похађам часове. Сада сам у могућности и молила бих те да ми одговориш: могу ли се уписати негде да учим балет са 14 година, а ако могу рећи ми, Забавнице, адресу неких балетских школа.

Дуда из Земунa.

Обратили смо се Балетској школи „Лујо Давичо“ у Београду, и ево шта су ти поручили: редовне ученике ова школа прима са 6—9 година. Међутим, и за оне који мало закасне, има изгледа да се успешно баве балетом. Треба једно пре подне да дођеш у ову школу која се налази у Кнез Милетиној улици 8 у Београду, на разговор и аудицију. Једноставније речено то значи да наставници балета виде имаш ли за то смисла. После тога, рекли су нам, ако све прође како треба, упутиће те у истурено одељење балетске школе у Земуну, улици Војвођанска, тако да нећеш морати да путујеш

